

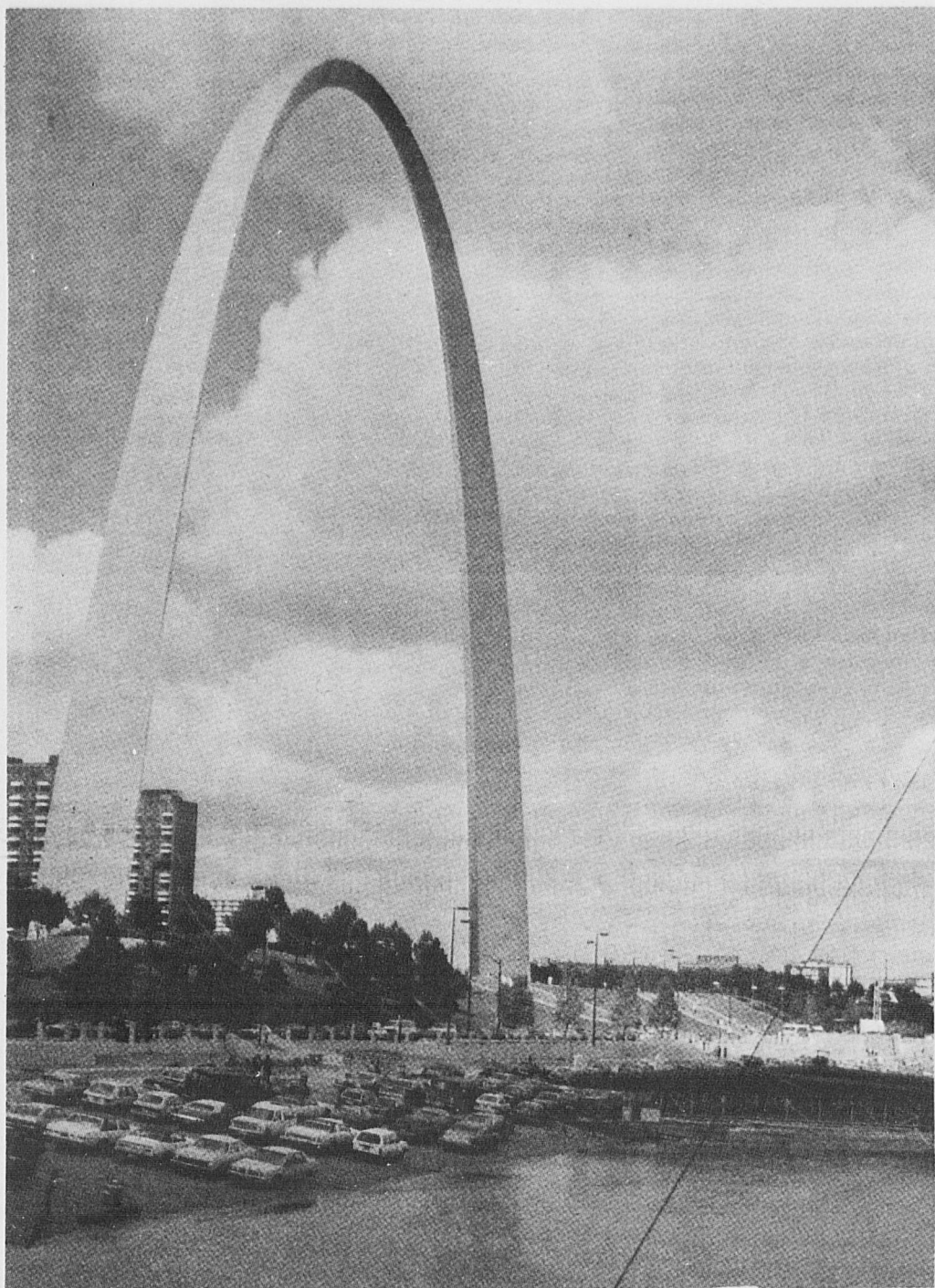
RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, lokak. 23 - Wed. Oct. 23, 1991

FINNISH AMERICAN WEEKLY

87 vuosikerta Vol. LXXXVII No. 42 50 cents

Eero Saarisen "Lännen Portti" löytyy St. Louisin kaupungista Missouriissa.

Eero Saarinen rankattiin arkkitehtien kärkikaartiin

American Institute of Architects -yhdistyksen juuri julkaisemassa jäsen Gallupissa suomalaissukuinen arkkitehti Eero Saarinen on sijoittunut kärkipäähän. Yhdistyksen jäseniä pyydettiin rankkaamaan vaikuttavimmat amerikkalaiset rakennukset ja arkkitehdit.

Eero Saarisen vuonna 1963 suunnittelema Dulles International Airport -rakennus Chantillyssa Virginiassa valittiin viidenneksi ja hänen vuonna 1965 suunnittelemansa Gateway Arch St. Louisissa nimettiin kuudenneksi merkittävimäksi arkkitehtityöksi USA:ssa. Listan kärkeen sijoitettiin arkkitehti Frank Lloyd Wrightin suunnittelema Fallingwater-niminen lomarakennus Pennsylvaniassa. Wright rankattiin myös arkkitehtien ykkösnumerkiksi.

Eero Saarista yhdistyksen jäsenet pitävät kuudenneksi merkittävimpänä arkkitehtinä kaikkien aikojen amerikkalais-arkkitehtien listalla. Eero Saarinen eli vuosina 1910-1961.

KAIKKIEN AIKOJEN PARHAIMMAT AMERIKKALAISEN ARKKITEHTUURIN TYÖT:

1. Fallingwater, Bear Run, Pa. (1936), Frank Lloyd Wright.
2. University of Virginia, Charlot-

tesville, Va. (1826), Thomas Jefferson.

3. Chrysler Building, New York (1929), William van Alen.

4. Monticello, Albemarle County, Va. (1775-1808) Thomas Jefferson.

5. Dulles International Airport, Chantilly, Va. (1963), Eero Saarinen.

6. Gateway Arch, St. Louis (1965), Eero Saarinen.

7. Robie House, Chicago (1909), Frank Lloyd Wright.

8. Seagram Building, New York (1957), Mies van der Rohe.

9. Trinity Church, Boston (1877), Henry Hobson Richardson.

10. East Building of the National Gallery of Art, Washington, D.C. (1978), I.M. Pei.

KYMMENEN VAIKUTTAVINTA AMERIKKALAISTA ARKKITEHTIÄ:

1. Frank Lloyd Wright (1869-1959)

2. Louis Henri Sullivan (1856-1924)

3. Henry Hobson Richardson (1838-1886)

4. Louis Isadore Kahn (1901-1974)

5. Thomas Jefferson (1743-1826)

6. Eero Saarinen (1910-1961)

7. Ludwig Mies van der Rohe (1886-1957)

8. Ieoh Ming Pei (1917-)

9. Bernard Maybeck (1862-1912)

10. Frank Furness (1839-1912)

Amerikasta apuraha geriatriseen tutkimukseen Suomessa

National Institute of Health on myöntänyt Kuopion yliopiston professori Aulikki Nissisen johtamalle työryhmälle 2.2 miljoonan markan apurahan.

Apuraha on tarkoitettu selvitykseen elintapojen ja muiden tekijöiden merkityksestä sydän- ja verisuonitautien esiintymiseen ihmisen ikään-

tyessä. Lisäksi selvitetään tutkittavien fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja niitä ennustavia tekijöitä.

Tarkoitus on verrata näitä seikkoja Italian, Hollannin ja Suomen välillä.

Tutkimus on osa, ns. seitsemän maan tutkimusta, joka alkoi 1950-luvulla. Suomessa

tutkimus tunnetaan Itä-Länsi-tutkimuksena, joka alkoi 1959 professori Martti J. Karvosen johdolla.

Tuolloin tutkittiin Ilomantsin, Pöytyän ja Mellilän vuosina 1900-1919 syntyneet miehet. Löydökset olivat osaltaan käynnistämässä Pohjois-Karjala -projektin suunnittelua vuonna 1971.

Kullervo-ooppera ensi-iltaan Los Angelesissa

Säveltäjä Aulis Sallisen viimeisin ooppera *Kullervo* levytetään jo ennen kantaesitystä näyttämöllä. Suomen kansallisooppera on jo aloittanut oopperan levytyksen Kulttuuritalolla. Helmikuussa valmistuvan levyn tuottaa Ondine.

Kullervon kantaesitys on 25. helmikuuta 1992 Los Angeles-

jatkaa sivulla 13

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 8-10

• Future activities for UFFAA?

• New York deput for flutist Petri Alanko

• RAIVA AJA tribute continues

Pyhä Henrik lähti Roomaan

Kuvanveistäjä Sakari Pykälä on tehnyt suomalaisesta jalavasta Pyhän Henrikin, joka Lalli jalkojensa juuresta tulee koristamaan roomalaista goottilaiskirkkoa. Henrik pääsee hyvään seuraan, sillä sen läheisyydessä seisoo viisisataavuotias Michelangelon marmorinen Kristus.

Kuvanveistäjä Sakari Pykälä keittää kahvia ja laittaa voileipää Lindön kartanon meren rannan pienessä mökissä Tenholan vehmaassa kesämaisemassa. Hän asuu mökissään maanantaista perjantaihin, ja viiden minuutin työmatka kartanon entiselle talleille, puunveistäjän nykyiseen studioon, kulkee kartanon puistomaisia hiekkateitä pitkin.

Taiteilijan mökissä on keittiö, makuuhuone ja olohuone, pieniä neliskulmaisia kamareita kauniissa puutalossa. Olohuoneen nurkassa on vaatimaton puupöytä ja sillä vanhanmallinen viinipunainen puhelinpuhelin. Puhelimen vieressä on kauniisti kehystetty iso valokuva, jossa keskustelevat hänen ylhäisyytensä paavi Johannes ja taiteilija Pykälä.

- Paavi osasi aika paljon suomeakin, ja minulle kerrottiin että hän puhuu kahtakymmentä neljää kieltä, Sakari Pykälä kertoo.

Mutta mitä tekemistä on paavilla ja Pykälällä keskenään?

Ekumeeninen työtilaus

Kaikki alkoi kaksi vuotta sitten. Suomen Vatikaanin vara-

konsuli, rouva Bianchini soitti Roomasta ja kysyi Sakari Pykälältä, olisiko hän kiinnostunut tekemään puuveistoksen Pyhästä Henrikistä.

Rooma on Pykälälle tuttu kaupunki. Hän opiskeli kuvanveistoa Accademia di Belle Artissa vuonna 1959, ja asui 80-luvulla kaupungissa neljän talvikauden ajan. Tämän hyvin vaatimattoman miehen töitä on monissa kokoelmissa, mm. New Yorkissa Museum of Modern Artissa ja Brooklyn Museumissa, mutta koska hän ei ole koskaan kuulunut mihinkään puolueeseen eikä siihen jengiin, joka joko antaa apurahoja tai hakee niitä, ei hänen nimensä ole viime vuosina useinkaan esiintynyt lehden palstoilla. Vilkkain näyttelykausi liittyi 60- ja 70-luvuille, nykyisin ei taiteilija ehdi saada valmiiksi niin paljon töitä että voisi kerätä niistä näyttelyyn, sillä kauniit puuesineet löytävät muutoinkin tiensä yksityisiin koteihin ja julkisiin kokoelmiin.

Pyhän Henrikin veistoksen viralliset tilaajat ovat Suomen kirkot. Ensi vuoden tammikuun 20. päivänä, piispan kuolinpäivänä, kokoontuvat Rooman Minervan kirkkoon patsaan viralliseen paljastustilaisuuteen Suomesta evakolisluuterilaisen valtionkirkkomme, roomalauskatolisen ja kreikkalaisortodoksisen kirkon piispat. Tämä on kirkkojen ekumeniaa, yleiskirkollista yhteistyötä parhaimmillaan. Viikimistilaisuus kuuluu itsenäisyytemme 75-vuotisujuhallsuoksien sarjaan.

Minervan kirkko on Rooman ainoa, vuonna 1290 rakennettu goottilainen pyhäkkö. Sinne on haudattu ylhäisen roomalaisen kanssa naimisis-

sa ollut suomalaissyntyinen nainen. Henrikin patsasta on oltu hankkimassa kirkkoon jo liki puoli vuosisataa.

Suomen kansallispyhimys

Pyhä Henrik on Suomen kansallispyhimys, joka lähetyspiispana tuli Suomeen ystävänsä Erik IX Pyhän, Ruotsin kuninkaan kanssa ristiretkelle 1155 käännyttämään pakanallisia suomalaisia roomalauskatolisuuteen. Hänet nimitettiin myöhemmin pyhimykseksi paaivin toimesta, koska hän täytti pyhät ehdot: kuolemasta oli kulunut 50 vuotta, hän noudatti kirkon tarkoituksia ja esimerkiksi kelpaavia pyhiä elämäntapoja, ja hänen välityksellään tapahtui ihmeitä, lähinnä parantumishmeitä.

Piispa sai surmansa Köyliön järven jäällä Lalli-nimisen talonpojan iskusta. Perimätiedon mukaan murha tapahtui tammikuun 20. päivänä. Kuolinvuodesta tutkijat eivät ole varmoja, useimpien mielestä se on 1157, ja se vuosi on kaiverrettu myös Sakari Pykälän veistämän Henrikin jalkaan yhdessä S. Henricus EP. Finlandensis-tekstin kanssa.

Tuo Lallin paha vaimo, Kerttu kelvoton emäntä, valehteli miehelleen Henrikin ottaneen ruokaa, juomaa, leipää ja hevoselle heinää ilman rahaa, siksi Lalli lähti piispan perään Köyliön jäälle ja tappoi tämän. Mutta Lallin kävi huonosti, näin kertoo vanha runo:

Sitten Lalli murhetoinen
Lakin päältänsä tavotti
hivukset ne himahtelvat
Sormen suonet liukahtelvat
Näin tämän pahantapaisen
piispan rakkaan raatelin
Tuli kosto korkialta.

Makso maailman Valtialta.
jatkuu seuraavalla sivulla

Hän hiippakunnast' Upsalan
saloiille Suomen kutsuttiin
valoksi heimon harhaavan,
jok' uskoi hiisiin hirmuisiin.
(Hämeen kansan vanhat runot)

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)
Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY

Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.

TELEPHONE (508) 343-3822
FAX (508) 345-1007

Subscription rates:

USA: 12 mo. - \$23.00; 6 mo. - \$15.00; 3 mo. - \$11.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$28.00; 6 mo. - \$20.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Exchange rate

October 21, 1991

1 Finnish mark = US\$ .2420

US\$ = 4.1075 FMK

Foreign exchange, New York prices.
Rates for trades of \$1 million minimum.

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1991: Yhteensä \$5,234.45

Helmik. 11, 1991 kuolleen
aviomiehensä Wäinö Torrin muistolle
Clare Torri, Sonoma, CA \$50.00

Marrask. 3, 1891 syntyneen
äitinsä Hilma Ronnin 100-vuotissyntymän muistolle
Helen Harvi, Houston, TX \$100.00

Hilda Tienhaanran ja Gertrude S. Hakalan muistolle
Aune & Wilfred Riihimäki, Braintree, MA \$20.00

Kiitos lahjoittajille!

Nimipäivät

Lokakuun 30 p., Eila
Lokakuun 31 p., Artturi, Arto
Arttu

Marraskuun 1 p., Lyly
Marraskuun 2 p., Topi, Topias
Marraskuun 3 p., Terho
Marraskuun 4 p., Hertta
Marraskuun 5 p., Reima

PYHÄ...
jatkoa edelliseltä

Eli kun Lalli oli pannut piispanhiipan päähänsä ja ottanut murhaamansa miehen sormuksen sormeen, jäi hattuun hiukset ja koko päänahka ja sormien verisuonet katkeilivat. Siksi Pykälänkin Lalli on kaljupäinen.

Pykälän piispa

Sakari Pykälän Henrikillä on pituutta 2,34 metriä. Sillä on kolme vaatekerrosta, päällimmäisenä on viitta. Henrik on kaiverrettu yhdestä ainoasta jalavan rungosta piispan-sauvaa lukuunottamatta. Hiippa on pyöreä kuin kuninkaan kruunu.

Jaloissa makaavalla Lallilla ei ole toisessa kädessään kirvestä vaan miekka. Toinen käsi pyrkii tarttumaan Henrikin viittaan, se ikäänkuin hakee sovintoa. Jalat ovat kääntyneet tuulen kuljetettaviksi, irrallisiksi. Peukalossa on sinettisormus, käsi antaa Pyhän Kolminaisuuden merkin.

Henrik ja Lalli matkaavat Tenholasta Roomaan kuorma-autolla. - Toivottavasti saamme heidät lähtemään suoraan Vatikaaniin, silloin säästämme monta turhaa viikkoa jotka menisivät tullissa odottamiseen. Vatikaanin lähteyksiä ei viivytetä tullissa, Sakari Pykälä sanoo.

Asioilla on monta kertaa omutuisia rengastuksia toisiinsa.

Varakonsuli rouva Bianchin sisar on paronitar Camilla de la Chapelle, joka sattuu olemaan naimisissa Lindön kartanon omistajan paroni Gustaf de la Chapellen kanssa. Kun piti löytää sopiva jalava, josta Sakari Pykälä halusi veistoksensa veistää, se löytyi Lindön kartanon kauniilta pihalta. Se oli niin painava pölkky, ettei edes kartanon traktori pystynyt sitä liikuttamaan puistosta tallelle, jossa taiteilija on Henrikinsä kanssa kaksi vuotta työskennellyt.

- Miksikö jalava, siihen oli kolme syytä, selittää taiteilija. Se on hyvin sitkeä, sen väri on aivan upeaa, ja sen rakenne on hyvin kaunis.

Henrikin muotoilu alkoi piirtämällä, siitä tehtiin kolmimetrisen luonnos, jonka Suomen kirkot hyväksyivät. Suomen roomalaiskatolisen kirkon piispa Paul Verschuren on ollut käytännössä se henkilö joka on asioita hoitanut. Helsingin

**Lalli se paha tapainen
Sekä myös paha-sukuinen
otti Lalli lakkarinsa
piru pitkän keihähänsä
Ajo se Herraa takaha.**

(Hämeen kansan vanhat runot)

Puistokadun kirkko on myös Pyhälle Henrikille omistettu.

Piirrosvaiheen jälkeen jatkettiin pölkyn muotoilua, ensin moottorisahalla, sitten Roomasta tuodulla erikoisvasaralla ja taltalla.

- Eikä kukaan kartanon väestä halunnut tulla malliksi Lallille, nauraa Pykälä.

Paroni de la Chapellella ja taiteilija Pykälällä on yhteisiä harrastuksia. Toinen kasvat-
taa huolella tuhathehtaarista metsäänsä, josta eivät puutu materiaalit Pykälän veistoksiin. Paroni on erinomainen kalastaja, ja Pykälän puusta veistämät lohet ja lahnat ovat pelkistetyn elegantteja ja kauniita. Paroni näkee mielellään puun hyötykäytön, kartanon päärakennuksen kaikkien lat-
titoitten parketit ovat omasta metsästä. Eikä Pykälältä puutu tietoa eri puulajien tuntemuksesta eikä taitoa muuttaa puunpalasia luomakunnan muikeiksi olennoiksi, antaa niille kädelle hyvää tekevää kosketusta kun sivelee puuesineitten silkinpehmeää pintaa.

- Kun olin ihan poikanen, kyseli äitini usein minulta, koskahan tuo Sakari mahtaa saada puunveistosta tarpeekseen. Asuin Nastolassa veden äärellä ja tein poikana jo monta vesilintua. Opiskeluaikani 50-luvulla puu ei ollut muotia, kurssikaverini Kain Tapper tapasi sanoa minulle että - puusta ei Sakari tehdä muita kuin latoja.

Mutta Sakari Pykälä ei ole antanut kenenkään murtaa uskoaan puuhun. Ja hänelle ovat antaneet lisäuskosia esimerkiksi Roomassa kutsu Amerikan Akatemiaan, jossa hän ainoana suomalaisena on työskennellyt vuoden ja opettanut amerikkalaisille miten puu elää ja toimii. Mutta mitäpä kertomista siinäkään on, elämässä tärkeintä on kuulema keskittyä työhön.

Teksti: Sinikka Salokorpi
Kuvat: Fotoni/Pekka Havaste

Me

Sakari Pykälä on käyttänyt veistoksissaan yli sataa erilaista puulajia, valeat lokit ovat esimerkiksi vaahteraa.

Juuret Suomessa

Uusi tapahtumakalenteri

Juuret Suomessa 1992 - juhluvuoden lopullinen tapahtumakalenteri on tekeillä. Useat kunnat ja tapahtumien järjestäjät ovat tulleet mukaan projektiin tarjoamalla ulkosuomalaisille alennuksia, ilmaislippuja, esiintymismahdollisuuksia tai näille suunnattua juhlaa.

Osa vanhan, maaliskuussa painetun tapahtumakalenterin tiedoista tiputetaan pois, koska järjestäjät eivät ole ilmoittaneet miten tapahtuma

palvelee ulkosuomalaisia. Uusia tapahtumia on tullut tilalle.

Lisäksi uudessa kalenterissa kerrotaan eri hotelleihin ja liikenneyhtiöiden tarjouksista Juuri-matkailijoille.

Kalenteriin tulee myös lo-
make, jonka voi etukäteen lähettää kirkkoherranvirastoon tai Siirtolaisuusinstituuttiin mikäli haluaa tietoja suvusta.

Uusi kalenteri ilmestyy tam-

mikuussa 1992 ja sitä saa ilmaiseksi Matkailun edistämiskeskuksesta USA:ssa ja Kanadassa numerosta 1-800-FIN-INFO, Finnairin toimistoista eri puolilla maailmaa, lähetystöistä tai Suomi-Seurasta, Marinkatu 8, 00170 Helsinki, Finland.

Lisäksi jokaisessa Suomen Sillan Siltalehdessä on kerrottu eri tapahtumista. Suomen Sillan saavat ulkosuomalaiset tilata ilmaiseksi Suomi-Seurasta.

Ameriikka -siirtolaisooppera nähdään kesällä Ilmajoella

Ilmajoen musiikkijuhlien ja Vaasan oopperan yhteinen hanke siirtolaisooppera Ameriikka saa kantaesityksensä Ilmajoen Ilkan kentällä kesäkuun 12.päivänä.

Keskeisissä osissa laulavat **Pekka Ikonen, Kristiina Salo, Airi Tokola ja Pia Skibdahl**. Kaikkiaan roolilistalla on kymmenkunta solistia.

Oopperan säveltäjä on **Atso Almila**, libretton on kirjoittanut **Antti Tuuri** ja esityksen ohjaa Suomen kansallisoopperan pääohjaaja **Jussi Tapola**. Lavastaja ja puvustaja tulevat Turusta. Turun kaupunginte-

atterin lavastaja **Hannu Lindholm** lavastaa, ja **Tove Ahlbäck** Åbo Svenska Teaterista suunnittelee puvut.

Oopperan harjoituksia pidetään niin Helsingissä kuin Vaasassa. Teoksen johtaa säveltäjä, ja orkesterina on Vaasan kaupunginorkesteri.

Kuoromestari ja apulaiskapellimestari on **Martti Tiainen**. Kuoro muodostuu Ilmajoen oopperakuorosta, jota vahvistetaan Akateemisen laulun jäsenillä.

Solistien lisäksi Ameriikka-oopperassa nähdään muuta

väkeä: Amerikkaan lähtijöitä, seurakuntalaisia, kapakkaväkeä, tanssijoita, ja mukana on myös taitoratsastajia. Väkeä mahtuu paljon Ilkan kahden hehtaarin suuruiselle kentälle.

Ameriikka-ooppera tapahtuu nykyajassa ja menneessä, sekä Suomessa ja Yhdysvalloissa. Tarinan menneet vaiheet on sijoitettu vuoteen 1902, jolloin väkeä lähti paljon Pohjanmaalta etsimään parempaa tulevaisuutta valtameren takaa. Oopperan nykyaika sijoittuu presidentti Kekkosen valta-aikaan.

Terho Sakki voitti itsenäisyysjuhlien mitalikiilpailun

Kuvataiteilija, professori **Terho Sakki** on voittanut Suomi 75 vuotta -mitalikiilpailun ensimmäisen palkinnon ehdotuksellaan Juuret syvällä. Palkinto on 20,000 markkaa.

Toisen palkinnon sai **Raimo Heino** ehdotuksellaan Lintukoto, kolmanneksi palkintolautakunta sijoitti **Pertti Mäkin** luonnoksen Roudan jälki. Toinen palkinto on 16,000 ja kolmas 13,000 markkaa. Lisäksi lautakunta päätti lunastaa **Maarit Nissilän** ehdotuksen Täällä Pohjantähden alla.

Sakin voittoisan ehdotuksen ajatus liittyy vankkaan suomalaiseen peruskallioon. Palkintolautakuntaa Sakin ehdotuksessa kiehtoo "sen järeys, joka antaa mitalin muotokielelle voimaa. Myös luonnoksen teksti on sijoittelultaan onnistunut."

Suomi 75 vuotta -mitalikiilpailu liittyy juhluvuoden teemaan luonto, kulttuuri, hyvinvointi. Kilpaan osallistui 32 ehdotusta.

Juhlamitalikiilpailun palkintolautakunnan puheenjohtajana toimi opetusministeriön kansliapäällikkö Jaakko Numminen. Suomen veistäjäliiton

nimeäminä tuomareina olivat kuvataiteilijat Pertti Kukkonen ja Antti Neuvonen. Edustettuina olivat myös keskeisten veteraanijärjestöjen ja Suomen mitalitaiteen kiltta -yhdistyksen edustajat.

- Suomen kansa on mitalikansaa: erilaisia mitalieja on löyty maamme itsenäisyyden aikana tuhansia. Tiedetään, että myös laadullisesti Suomen mitalitaide on korkealla tasolla, se on saanut osakseen paljon kansainvälistä huomiota, kansliapäällikkö Numminen totesi julkistaes-
saan kilpailun tulokset.

Suomi saa myös juhlarahan

Kuvanveistäjä **Erkki Salme-
la** on voittanut Suomen itsenäisyyden 75-vuotisjuhlan kunniaksi lyötävien juhlarahojen suunnittelukilvan. Palkintolautakunta kiitti Salmelan ehdotusta kultaisena ja hopeana uskaliaaksi ja raikkaaksi.

Suomen itsenäisyyden kunniaksi lyödään kultainen ja hopeinen juhlaraha, jotka las-

ketaan liikkeelle marras-joulukuussa 1992. Hopeisen juhlarahan arvo on 100 markkaa ja sitä lyödään noin 300,000 kappaletta.

Kultaista 1,000 markan arvoista juhlarahaa lyödään vähintään 20,000 mutta enintään 30,000 kappaletta. Kultarahaa lyödään Suomessa ensi vuoden ensimmäistä kertaa sitten vuoden 1926.

Elina Vähälä viulukilpailun kakkoseksi

15-vuotias **Elina Vähälä** on voittanut toisen palkinnon kansainvälisesti merkittävässä Nuorten Wieniawski-kilpailussa Lublinissa Puolassa. Kilpailuun osallistui 47 viulistia, joista kymmenen pääsi loppuerään. Sen voitti kiinalainen **Chuan Yun Li**.

Suomi tehnyt luonnoksen uudesta Neuvostoliiton yhteistyösopimuksesta

Suomen ulkoministeri **Paavo Väyrynen** arvostelee eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa siitä, että Väyrysen valiokunnalle antama selvitys yysopimuksen korvaamisesta uudella sopimuksella vuoti julkisuuteen ja vielä osittain virheellisesti.

Väyrysen mukaan valiokunnassa ei tällä kertaa nimenomaisesti todettu, ettei mitään saa kertoa julkisesti, "mutta sen piti olla asian luonne huomioon ottaen itsestään selvää".

"Pahoittelen sitä, että luottamukselliseksi tarkoitettuja tietoja kerrotaan julkisuuteen, ja mikä kaikkein pahinta, kerrotaan vielä epätarkassa tai suorastaan väärässä muodossa", Väyrynen sanoi.

Hän ei halunnut ryhtyä erittelemään, mikä julkisuuteen tullut tieto oli oikeaa ja mikä väärää. Se kuitenkin kävi ilmi, että Suomen tarkoituksena on tehdä Neuvostoliiton kanssa yysopimuksen tilalle kunnollinen sopimus, ei pelkkä yhteistyölupaus. Suomi ehdottaa Neuvostoliiton hallitukselle jättämässään sopimusluonnoksessa, että sopimuksen nimeksi tulisi sopimus hyvästä naapuruudesta ja yhteistyöstä.

Artikloja saman verran kuin yys:sa

"Sopimukseen tulee sekä turvallisuuteen että yhteistyöhön liittyviä kohtia. Meidän jättämässämme sopimusluonnoksessa on vajaat kymmenen artiklaa. Laajuudeltaan se vastaa suunnittelemaan yysopimusta", Väyrynen selvittää. Yysopimuksessa on kahdeksan artiklaa.

Ulkoministeri Paavo Väyrynen mukaan on selvää, ettei Suomen ja Neuvostoliiton uusi sopimus sisällä sotilaallista yhteistyötä.

Neuvostoliitto on omalta puoleltaan jättänyt Suomen hallitukselle "aineistoa", josta Väyrysen mukaan käyvät ilmi Neuvostoliiton neuvottelulähtökohdat. Neuvostoliitto ei ole jättänyt omaa sopimusehdotustaan.

"Aineisto vahvistaa sen peruskäsityksen, että Suomen ja Neuvostoliiton lähtökohdat ovat neuvotteluihin käytäessä samankaltaiset. En usko, että sopimukseen pääsy on kovin vaikeaa", Väyrynen arvioi.

Uuteen sopimukseen kuuluva turvallisuusjärjestelmä on keskeisimpiä neuvottelukysymyksiä. Väyrynen ei suostu paljastamaan, mitä Suomi esittää.

"Ilmeisesti tullaan sopimaan jonkinlaisesta vastavuoroisesta turvallisuustakuusta,

joka periaatteiltaan noudattelee niitä turvallisuustakuita, jotka sisältyvät Neuvostoliiton aikaisemmin tekemiin sopimuksiin", Väyrynen sanoo.

Neuvostoliiton ja Saksan sopimuksessa sitoudutaan pidättämään väkivallan käytöstä ja sillä uhkaamisesta. Maat eivät koskaan käytä ensimmäisenä asevoimiaan toisiaan tai mitään muutakaan maata vastaan. Jos jommankumman kimppuun hyökätään, toinen sopimuskumppani ei auta hyökkääjää.

Tuoreessa Neuvostoliiton ja Tshekkoslovakian sopimuksessa pidättäydytään samaan tapaan voimankäytöstä tai sillä uhkaamisesta sekä muistakin toimista, jotka ovat ristiriidassa YK:n peruskirjan ja Etykin päätössiakirjan kanssa.

Lisäksi sanotaan, etteivät maat salli aluettaan käytettävän hyökkäykseen tai muihin väkivaltaisiin toimiin toista sopimuspuolta vastaan.

Neuvostoliitto voi ottaa rajat esille

Karjalan takia Suomessa on paljon pohdiskeltu, mitä uudessa sopimuksessa aiotaan sanoa nykyisistä rajoista. Neuvostoliiton ja Tshekkoslovakian sopimuksessa maat julistavat, "ettei niillä ole aluevaatimuksia toisilleen eivätkä ne tule esittämään sellaisia vastaisuudessaakaan".

Väyrynen vahvistaa tiedon, ettei Suomen tarkoitus ole ottaa esille rajojen uudelleen vahvistamista.

"Pidämme mahdollisena, että Neuvostoliitto tällaisen ehdotuksen tekee. Jos näin tapahtuu, asiasta tietysti neuvotellaan. Suomen hallituksen lähtökohdana on silloin kannanotto, jonka olen esittänyt eduskunnan kyselytunnilla."

Väyrynen totesi tuolloin, että Suomi on Pariisin rauhansopimuksessa hyväksynyt Karjalan ja muiden alueiden luovuttamisen Neuvostoliitolle ja Suomi on muiden Etyk-maiden kanssa sitoutunut pidättämään aluevaatimuksista, eikä Suomi aio esittää vaatimuksia luovutetuista alueista. Se ei kuitenkaan sulje pois mahdollisuutta, ettei luovutetuista alueista tai niiden käytöstä voitaisi tulevaisuudessa neuvotella uudelta pohjalta, jos naapurimaa on siihen valmis. Etykin päätössiakirjan mukaan rajoja voidaan muuttaa rauhanoimaisiin keinoin sopimusteitse.

Neuvostoliiton ja Romanian uudessa sopimuksessa ei ole rajapyykälää, mutta Väyrynen ei halua rinnastaa Suomea Romaniaan. "Jokainen maa on ainutlaatuinen."

Yhteensä kaksi sopimusta

Suomen ehdotuksessa lähdetään siitä, että yhteistyötä käsitellään naapuruussopimuksessa suppeasti ja yleisesti ja kaikki käytännön yhteistyökysymykset sovitaan muissa sopimuksissa.

Käytännön yhteistyöstä puhutaan mm. Venäjän tasavallan kanssa tehtävissä sopimuksissa. Moskovaan matkustanut Suomen neuvotteluvaltuuskunta tapasi Venäjän edustajia ja jätti heille kaksi Suomen laatimaa sopimusluonnosta.

Väyrysen mukaan toinen on luonteeltaan yleissopimus ja toinen lähialueyhteistyön puitesopimus. Se koskee yhteistyötä Murmanskin, Karjalan ja Pietarin alueiden kehittämisiksi.

Aikaisemmin suunniteltiin, että Suomi jättäisi myös luonnoksen kauppasopimuksista, mutta sitä on lykätty, koska Neuvostoliitossa ovat vielä keskusvallan ja tasavaltien toimivaltasuhteet selkiintymättä. "Pitää vielä harkita, miltä pohjalta luonnos laadittaisiin", Väyrynen sanoo.

Ratkaisematta on vielä se, sisältyykö myös Venäjän kanssa tehtävään yleissopimukseen turvallisuuspoliittisia kohtia.

"Meille sopii niin tai näin: joko että molemmissa on samankaltaiset turvallisuuteen liittyvät kohdat tai niin, että ne sisältyvät ainoastaan liittotason sopimukseen."

Väyrynen ei vielä osannut sanoa, kuinka kauan uuden naapuruussopimuksen teko Neuvostoliiton kanssa ja sopimusten rakentelu Venäjän kanssa kestää. Venäjän valtuuskunnan vierailu Suomeen näyttää ainakin siirtyvän lokakuusta myöhemmäksi.

Etelämantereen tutkijat perille suomalaiskyödyllä

Suomi sai ensimmäisenä vastuun pohjoismaisten retkikuntien kuljettamisesta Etelämantereelle. Suomen, Ruotsin ja Norjan tekemän sopimuksen mukaisesti kukin maa vastaa kuljetuksista vuorollaan. Suomen Finnarp -91 -retkikunta sekä Norjan ja Ruotsin retkikunnat saapuvat Etelämantereelle marraskuun puolivälissä.

- Tehty sopimus takaa sen, että pohjoismaisilla tutkijoilla on mahdollisuus päästä Etelämantereelle varsin usein. Samalla myös turhat ja kalliit päällekkäiset kuljetukset pois-tuvat, kertoo merentutkimuslaitoksen ylijohtaja **Pentti Mäkki**.

Suomi on tehnyt kuljetuksen järjestämisestä sopimuksen Neuvostoliiton arktisen ja antarktisen tutkimuslaitoksen (AARI) kanssa. AARI kuljetttaa pohjoismaiset retkikunnat ja näiden noin 200 tonnia tavaraa Etelämantereelle Raumalla rakennetulla tutkimus-

ja huoltoalus Akademik Fedorovilla.

Ensi vuonna retkikuntien kuljetuksista huolehtii Norja ja vuonna 1993-94 Ruotsi.

Jatkoa aiemmalle tutkimusretkelle

Suomen tutkimusasema ABOA:lle menevä Finnarp -91 -retkikunta koostuu neljästä geologista, kahdesta geodeetista, tietoliikenneinsinööriä ja lääkäristä.

Retkikunnan johtaja apulaisprofessori **Jaakko Siivola** kertoo, että nyt tehtävä tutkimusretki on suoraa jatkoa kaksi vuotta sitten tehdylle retkelle. Myös aloitetut tutkimusohjelmat jatkuvat nyt.

Retkikuntaan kuuluvat geologit jatkavat aiemmillä retkillä aloitettua alueen geologista peruskartoitusta. Geodeetit suorittavat painovoimamittauksia ja tekevät valmis-

telut myöhemmin kausina suoritettaville absoluuttisen painovoiman mittauksille.

Mukana oleva lääkäri toimii suomalaisten ja ruotsalaisten yhteisenä lääkärinä ja tekee lääketieteellisiä tutkimuksia ihmisen sopeutumisesta Etelämantereen oloihin.

Tutkimusretken kustannukset ovat Suomelle noin yhdeksän miljoonaa markkaa. Tähän summaan sisältyvät sekä tutkimushankkeet että aluksen vuokra. Kahtena seuraavana vuotena suomalaiset pääsevät Etelämantereelle ilmaiseksi ensin norjalaisten ja sitten ruotsalaisten kyydillä yhteistyösopimuksen ansios-ta.

Suomalainen tutkimusasema ABOA perustettiin Etelämantereelle sikäläisen kesän 1988-89 aikana. Ruotsalaiset perustivat lähelle oman WASA-asemansa. Yhdessä nämä asemat muodostavat Nordenskiöld-tukikohdan.

NHL-sopimus tusinalla suomalaispelaajalla

Kaikkiaan 12 suomalaisella jääkiekkopelaajalla on ammattilaissopimus täksi kaudeksi jonkun NHL-joukkueen kanssa, vaikkakin heistä yksi, Janne Ojanen, kiekkoileekin juuri alkaneen kauden Suomessa lainasopimuksen turvin.

Tässä lista suomalaisista jääkiekkopelaajista, jotka taistelevat NHL:n ammattilaiskaukaloissa kaudella 1991-92.

Jari Kurri, 31 vuotta, Los Angeles Kings. 10 kautta NHL:ssä: 754 ottelua, 474 maalia + 569 syöttöpistettä = 1043 pistettä.

Ilkka Sinisalo, 33, Los Angeles Kings, 10 kautta, 579 ottelua, 204 + 221 = 425.

Petri Skriko, 29, Boston Bruins, 7 kautta, 500 ottelua, 176 + 216 = 392.

Esa Tikkanen, 26, Edmonton Oilers, 6 kautta, 416 ottelua, 152 + 223 = 375.

Christian Ruutu, 27, Buffalo Sabres, 5 kautta, 368 ottelua, 97 + 209 = 306.

Teppo Numminen, 23, Winnipeg Jets, 3 kautta, 228 ottelua, 20 + 71 = 91.

Jyrki Lumme, 25, Vancouver Canucks, 3 kautta, 166 ottelua, 10 + 56 = 66.

Jarmo Myllys, 26, San Jose Sharks, 3 kautta, 12 ottelua.

Toni Porkka, 21, Philadelphia Flyers, NHL-tulokas.

Toni Lehto, 21, New York Islanders, NHL-tulokas.

Peter Ahola, 23, Los Angeles Kings, NHL-tulokas.

Janne Ojanen, 23, New Jersey Devils, 2 kautta (tällä kaudella lainassa Suomessa Tampereen Tapparassa).

BROOKLYN, NY - Brooklynin Gloria Dei Ev. Lut. seurakunta vietti 100-vuotisjuhlaansa tavalla, joka jäi läsnäolleiden mieliin merkittävänä ja arvokkaana tilaisuutena. Juhla oli suunniteltu tarkoin viimeistä piirtoa myöten ja mukana olleet saivat kokea suunnitelmien täydellisesti toteutuneen.

Juhlaa kunnioittivat läsnäolollaan mm. pääkonsuli Garth Castrén puolisoineen, piispatar Lazareth, rovasti Pentti Palonen puolisoineen, jotka palvelivat julivaa seurakuntaa 14 vuotta, näyttelijätär Taina Elg, joka luki jumalanpalveluksen Raamatun tekstit, sekä juhlaohjelmassa mukana olleet New Yorkin Metropolitan Synodin piispa William Lazareth ja arkkipiispa John Vikström Suomesta.

Piispa Lazarethin saarna oli voimakas julistus, jonka aihe oli joillekin yllätys, mutta se hiljensi kirkkokansan ajattelemaan, kunkin sisimmässään mitä todella on tapahtumassa tämän hetken Yhdysvalloissa ja sen kansan moraalissa.

Piispa Lazareth käsitteli saarnassaan tuomari Clarence Thomasin korkeimpaan oikeuteen nimityksen yhteydessä syntyneitä vaikeuksia ja

kuinka se on vaikuttanut myös tavallisten ihmisten mielipiteisiin moraalista.

Piispan mielipide tuli voimakkaasti esille. Hän pahoitelti syvästi tapahtunutta ja sanoi koko asian olevan häpeä Amerikalle. "Syytä siihen on vaikea löytää, ja totuutta vielä vaikeampi. Vastaus tapahtuneeseen on siinä, että olemme jättäneet Jumalan", kommentoi piispa Lazareth.

"Tällaiseen syyttelyyn ja pönnetteluun ei kenenkään tarvitsisi alistua. Amerikka on revitty rikki ja sitä on miltei mahdoton korjata", puhui piispa.

"Mutta meidän tulee kiittää Herraa kirkosta ja sen alkuperäisistä jäsenistä ja heidän työnsä jatkajista. Keskeinen asia on kuitenkin totuus, ja sen löydämme Jeesuksessa ja Hänen ristillään".

Toinen saarnan aihe oli: Mitä minun pitää tehdä, että perisin iankaikkisen elämän? Vastaus tähän on yksinkertainen. Se on Jeesuksen sanat, jotka Hän lausui rikkaalle miehelle: "Myy kaikki mitä si-

nulla on ja anna köyhille, ja sen jälkeen seuraa minua". Lopuksi piispa kehotti jokaista todistamaan uskostaan.

Suomenkielisen laulun lausoi Gloria Dei kirkon pienentynyt kuoro, jota rva Terttu Tarjamo johti. Henkistä nautintoa antoi kirkkokansalle Terttu Tarjamon laulama sopraanosoolo, Mozartin "Laudate Dominum", jonka säestäjänä toimi kirkon urkuri Natalie Atsouta ja viuluobligaton soitti samalla Bruce Ludwig. Musiikkiohjelman turmpettisoolot soitti Steven Bohall ja pastori Päivö Tarjamo toimi liturgina.

Piispa John Vikström onniteli ja tervehti juhliavaa seurakuntaa suomen ja englanninkielellä viitaten psalmiin 139. Hän sanoi seurakunnan alkuperäisten jäsenten kokeneen, että Jumala on myös täällä uudessa kotimaassa. Hän kuulee rukoukset, rohkaisee ja auttaa. Siksi oli myös rohkeutta aloittaa Gloria Dei seurakunta ja jatkaa sen toimintaa näin kauan.

Herran Pyhän Ehtoollisen

jälkeen huomioitiin seurakunnan pitkäaikaisia jäseniä ja työntekijöitä kunniakirjoin ja merkein. Pääkonsuli Garth Castrén tervehti ja onniteli seurakuntaa sanoen mm., että siirtolaisten vähetessä on kirkon työn vastuu jäänyt yhä pienemmälle ja ikääntyvälle joukolle. Pääkonsuli toivotti uskoa tulevaisuuteen.

Monien New Yorkin alueen seurojen edustajat toivat myös tervehdyksiään. Lopuksi pastori Tarjamo kiitti kaikkia läsnäolleet ja muistutti, että Jumala tulee olla pääasia kaikissa toimissa, että ne menestyisivät.

Siirryttiin kirkon alasaliin juhlapäiväiselle. Sen yhteydessä piispa John Vikström piti juhlapuheen, jossa hän käsitteli seurakunnan pitkää työaikaa ja lausui, kuten muutkin puhujat, kiitoksensa sen edesmenneille aloittajille sekä nykyisille työn jatkajille.

"Uskonto tulee läheisemmäksi ja tärkeämmäksi useinkin siirtolaisille, jotka ovat jättäneet synnyinmaansa. Vieraillessa maalla helposti muis-

tellaan lapsena vietettyjä juhlapäiviä uskonnollisina juhlin, niitä ei ole unohdettu.", puhui arkkipiispa Vikström.

Hän toivoi kestävyyttä kirkon toimissa sekä maallisilla että henkisillä alueilla ja kehotti kaikkia kiittollisina muistamaan Gloria Dei kirkon saatua toimintavuotta.

Juhlapäiväisen olivat valmistaaneet Elli ja Alpo Hautamäki, jotka niin monena vuonna ovat sen tehneet. Apunaan heillä oli tyttärensä Mirja Jäppinen. Emännyydestä vastasivat Terttu Tarjamo ja Aili Räikkönen. Kaikki kukkalaitteet tilaisuuteen oli lahjoittanut Aili Räikkönen.

Monet seurakunnan uskolliset jäsenet ja ystävät viipyivät juhlan jälkeen kirkon edessä muistellen ja katsoen tulevaisuuteen.

Ei ollut kiirettä kotiin tämän jumalanpalveluksen jälkeen. Koettiin jonkinlaista epävarmuutta siitä mitä tulevaisuus tuo tullessaan seurakunnan suhteen ajan muuttuessa. Tahdottiin kuin pitää kiinni tutuksi tulleesta kirkosta ja ystävistä siellä. -Ei ole helpoa hellittää, -irrottautua.

Anja Laurila

Kaunis, pitkä kesä on jälleen vietetty Voluntownissa ja lumilintujen on aika lentää etelään. Kesä on muuttunut syksyn kirkkaiksi, kuulaiksi päiviksi ja viileiksi "kahden peiton" öiksi.

Melkein vaikea on jättää Voluntownin kauniit, rauhalliset rannat, joilla syksyn sorparvet uivat kesäasukkaiden laituiden läheisyydessä. Ovat nim. kesyntyneet nokkimaan leivän muruja vedestä, johon lintuystävälliset kaupunkilaiset niitä heittävät.

Järvi kylpee syysaurion paisteessa ja oranssin punaiset, ruosteet ruskeat ja oliivin vihreät lehdet kuvastuvat pei-

littyneen veteen. Rauha lepää luonnon yllä, jossa taivas on niin kirkkaan sininen.

Auringon kulta on jo vaimumpaa kuin kesällä ja se laskee metsän taakse aikaisemmin. Kuun noustessa metsän takaa on jo pimeää illallisaikaan, ja takkatulen valkea tuntuu lämmittävän mieltä ja sielua.

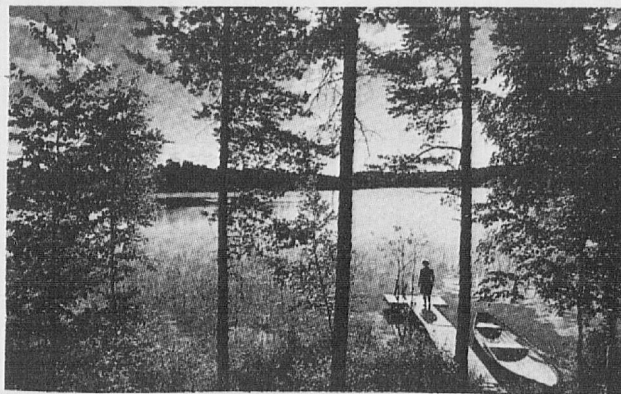
Kuuma lihakeitto maistuu hyvältä syksyn pimeinä iltoina, ja sauna illalla pehmittää päivällä rasittuneet jäsenet mukavasti.

Vimeisiä juurikasveja kootaan maasta pois ja talletetaan talven varalle. Syksyn viimeiset ruusut innostuvat vielä kukkimaan hehkuvan punaisia kukkia, ja muutamat lämpimät päivät nostivat viimeisten petunien päät kohti aurinkoa.

Hyönteisten ja hämähäkkien jalat ovat jo kangistuneet ja myyrät ovat maakuopissaan. Kalatkin uivat jo järven pohjaveissä, jonne syksyn tuuli ei niitä tavoita.

Oravaemolla on kiire. Se hyppelee vielä vihreällä nurmella ja kerää ahkerasti tammenterhoja, kuorii ne nope-

Näkemiin Voluntown!

asti ja kaivaa kuopan maahan, jonne se piilottaa "saaliinsa" talveksi, se vie myös puun koloon tammenterhoja ja varmuuden vuoksi peittää ne vielä kuivilla heinillä.

Tätä katsellessa tulee mieleen, että muistaakohan tuo pieni kurre minne on pähkinänsä piilottanut.

Ihmiset ja eläimet varustautuvat talven varalle samaan aikaan, mutta eri tavoin. Voluntownin lumilinnut tapaa toisiaan usein Floridassa, yhteisissä riennoissa. Heillä on myös paljon yhteistä ja välillä jonkinlainen "sukulaisuus-

suhde"; ollaanhan samoilta seuduilta ja tunnetaan toistemme edesottamukset.

Floridassa on jälleen edessä jatkuva kesä. Siellä istutellaan kukkia tulevan talven kaunistukseksi, siellä ei niitä lumi peitä eikä palelluta.

Kyllä Voluntownissa sen verran "puun takana" asutaan, että on mahdollisuus soutaa ompeluseuran kahvi-asiin veneellä. Mikä nautinto se onkaan!

Voluntownin ystävät jäävät

viettämään talven hiljaiseloa (ainakin seuratoiminnan suhteen) viihtyisiin koteihinsa, etenkin Aura seuran toimihenkilöt, jotka saavat ansaitun loman kiireisen kesän jälkeen.

Nämä ystävät ovat usein mielessä siellä Floridan auringon alla, sillä he ovat kunnan rehtiä väkeä, joiden pariin on taas hyvä keväällä palata. Siunausta ja terveyttä teille kaikille tulevana talvena. NÄKEMIIN, VOLUNTOWN!

Anja Laurila

EDW. C. HALVORSEN, INC.
FUNERAL DIRECTORS
5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

The Robert H.
Auchmoody Funeral Homes
Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

Suomen
Pääkonsulinvirasto
380 Madison Avenue
24th floor.
New York, NY 10017
Puh. 212-573-6007
Telefax 212-573-6310
Telex 14-9515

Vientikeskus
Toimii samassa osoitteessa
Puh. 212-808-9721
Telefax 212-370-2863
Telex 212-370-2863

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

Syntymäpäiviä 75-vuotias

John O. Virtanen

Suomen Turussa asuva konsuli John O. Virtanen, Suomalais-amerikkalaisen kirjallisuusyhtistyksen (Finnish North American Literature Society) puheenjohtaja, täyttää 75 vuotta lokakuun 24. päivänä.

Pusulassa lokak. 24, 1916 syntynyt Virtanen muutti Yhdysvaltoihin perheineen 1946 asettuen asumaan Portlandin kaupunkiin Oregonin osavaltiossa.

Siellä hän perusti Suomen tuotteita myyvän kaupan, joka myöhemmin laajeni kautta länsirannikon tunnetuksi Finlandia Houseksi.

Kun Virtanen nimitettiin konsuliksi Portlandiin, hän jätti Finlandia Housen uusille omistajille.

Suomessa eläkepäiviään (työntäyteisiä) viettävän Virtasen uusin kirjallinen julkaisu on hänen vaimonsa Kirsti Johanna Virtasen taidetta esittelevä suomen- ja englanninkielinen kirja "Modernin taiteen uusi ulottuvuus" (Experiencing Contemporary Art).

EurAuPair- ohjelma tarjoaa kulttuurivaihtomahdollisuuden

Koska yhä useammassa amerikkalaisperheessä molemmat vanhemmat käyvät nykyään työssä, on luotettavan lastenhoitajan saaminen muodostunut usealle lapsiperheelle ongelmaksi. EurAuPair Intercultural Child Care Programs tarjoaa perheille vaihtoehdon, joka ei pelkää hyödytä ja helpota kiireisiä amerikkalaisia perheitä vaan antaa myös eurooppalaisnuorelle mahdollisuuden kokea vuosi Amerikassa.

Voittoa tavoittelematon EurAuPair -järjestö järjestää 18-25-vuotiaille eurooppalaisnuorille mahdollisuuden tulla USA:han vuodeksi kotiapulaiseksi. Nämä nuoret asuvat perheen parissa huolehtien perheen lapsista. Kulttuurivaihdosta on suuri hyötynsä myös eurooppalaisnuorelle, joka pääsee samalla tutustumaan maan kulttuuriin ja kieleen.

"Ohjelmamme tarjoaa perheille vastuullisen ison siskon tai veljen, joka asuu perheen kotona", kertoo Elsa Goldberg, joka toimii järjestön itäisen alueen johtajana.

"Au pair haluaisi, että häntä kohdeltaisiin normaalina perheenjäsenenä, jotta he saisivat kosketuksen siihen, millaista amerikkalaisena eläminen on", Goldberg lisää.

Vapaaehtoiset EurAuPair -neuvonantajat tarjoavat apuaan isäntäperheille ja au pareille. Samoin neuvonantajat haastattelevat tulevia isäntä-

perheitä ja auttavat heitä valitsemaan itselleen au pairin. Neuvosto järjestää myös orientoitumistapaamisen sekä isäntäperheille että au pareille sekä tarjoaa erilaisia yhteisiä aktiviteettejä kuukausittain. Lisäksi neuvonantajat auttavat erilaisten mahdollisten ongelmien ratkaisemisessa.

Perheet, jotka ovat halukkaita toimimaan au pairin isäntäperheenä tai vapaaehtoisena oman yhteisön neuvonantajana, voivat ottaa yhteyden EurAuPair Intercultural Child Care Programs -järjestön Toll Free -numeroon 1-800-333-

3804. Fitchburgin alueen kontaktihenkilönä toimii Cheryl Black-Gee. Hänet tavoittaa puhelinnumerosta (508) 478-8042.

EurAuPair Intercultural Child Care Programs -järjestö toimii yhteistyössä ASSE International Student Exchange Programs -järjestön kanssa. EurAuPair kuuluu lisäksi United States Information Agency (USIA) viralliseen kulttuurivaihto-ohjelmaan sekä Suomen että Ruotsin opetusministeriöiden kulttuurivaihto-ohjelmien alaisuuteen.

Isoäidin aineet käyttöön

Isoäitien käyttämiä puhdistusaineita, muun muassa viinietikkaa, soodaa, mäntysuopaa ja boraksia, käytetään taas amerikkalaisten kotien siivoukseen.

Samaan aikaan kun kuluttajat etsivät ympäristöystävällisempiä puhdistusaineita, vanhanajan "luonnontuotteiden" valmistajat ovat ryhtyneet ponnekkaasti markkinoimaan merkkejään.

Lähes unohtuneiden tuotteiden myyntiä ovat auttaneet myös ympäristöoppaat, joissa on lueteltu suositeltavia puhdistusaineita.

Vihreän ajattelun tulokset alkavat näkyä. Gallonan viinietikkapullojen menekki on noussut huomasti parissa vuodessa.

Viinietikalla saa mm. sähköisyyden pois vaatteista, kun sitä lorauttaa vähän huuhteluveteen. Sitä suositellaan myös ikkunanpesuun. Boraksia taas myydään puhdistusaineeksi valkaisijaksi ja torakoiden tappajaksi.

Mäntysuopaa markkinoidaan kodin yleispuhdisteeksi, samoin kotitalouden aspiriineiksi kutsuttuja leivinsoodaa ja pesusoodaa.

Pyörivä lipputanko

Norjalainen Rolf Ellingsen on saanut patentin keksimälleen maailman ensimmäiselle pyörivälle lipputangolle. Tanko pyörii tuulen mukana, jottei lippu kietoudu tangon ympärille kovassa tuulessa.

Lisäksi itse lippuun on kiinnitetty laite, joka pitää lipun liehuvaan asennossa, vaikkei tuulisi.

Ellingsen on lisäksi keksinyt myös elektronisen laitteen, joka nostaa ja laskee lipun.

"Lipputanko on yli 100-vuotias, joten oli aika kehittää sitä hiukan," sanoo keksijä. Ellingsen ennustaa hyviä maailmanmarkkinoita uudelle lipputangolle, jota muuan narvikilainen yritys on halukas valmistamaan.

Turkulaisuimarit Floridaan

Viime kesänä Turun NMKY:n väreihin muuttaneet uimarit Petri Suominen ja Sami Rennes ovat pakanneet laukunsa ja muuttaneet vuodeksi Floridaan. Kaverukset ovat aikaisemminkin olleet Fort Lauderdale Swim Teamin valmennusrenkaassa. Seuran valmennuksesta vastaa USA:n uintijoukkueen entinen päävalmentaja Jack Nelson.

Tähäs USA:n vahvaan uintiseuraan on kerääntynyt parikymmentä huippu-uimaria, jotka tähtäävät Barcelonan olympialaisiin ensi vuoden heinä- ja elokuun vaihteessa.

Suomalaisuimarit ottavat osaa USA:ssa mm. maan avoimiin mestaruuskilpailuihin.

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

Lokak. 17, 1991
Syksyn tultua on myös kossamme alkanut vilkas vierailujen aika. Maanantaina esiintyi trumbettitaiteilija Tapani Kuparinen, soittaen upeita soolonumeroita.

Tiistaina Pekka Suominen Suomesta, monipuolinen musiikkimies, esiintyi sekä Sairas- että Lepokodin asukkailla. Seuraavaksi Pauli Talvio toi ystäviään Suomesta. He

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

lahjoittivat kodillemme jälleen kauniin pöytälinan, kukkia ym:ta, joista teille kauniit kiitoksemme.

Keskiviikkona oli koko päivän todellista juhlantuntua, lokakuun syntymäpäiväjuhlaa vietettiin todella juhlavasti, sillä kodissamme asukkaista Arvo Kajander täytti juuri 16 pv. 100 vuotta. Toinen lokakuun syntymäpäiväsankari Elizabeth Lähde tulee 28 pv. tasan 100-vuotiaaksi. Teille, sekä kaikille lokakuun lapsille sydämelliset onnentoivotukset ja terveyden täyttämää

jatkoa.

Ohjelmassa klovnina esiintynyt Marilyn Billquist-Beatie ilahdutti tätä juhlaa. Hän toi tullessaan kuuluisan 86-vuotiaan laskuvarjohyppääjän Monya Joycesin, joka keraili erikoisista kokemuksistaan. Mukana juhlassa esiintyi ryhmä Kenttähaalilta soitaen ja laulaen. Teille kaikille sydämellinen kiitoksemme.

Torstaina upea mieskuoro Mestari laulajat Suomesta esiintyi asukkailemme ja perjantaina Ruskon teatteriseurue toi tuulahduksen Suomes-

ta taidokkaalla esiintymisellä. Suurkiitos teille kaikille käynnistänne luonamme. Olette suurenmoisia käydessänne iäkkäiden asukkaitemme ilona. Suurta siunausta työllenne.

Parhaat kiitoksemme Lillian Hedlundille hänen upeasta pianolahjastaan ruokasaliin. Mr. ja Mrs. Oksanen ovat lahjoittaneet kodillemme kaksi kuntopyörää, joista lämpimät kiitoksemme. Tahdomme myös kiittää kaikkia lahjoittajia Annan Majan myyjäisiä varten. Teidän tuella tuli jälleen tuottoisat myyjäiset.

Huom! Lepokodin jäsenten puolivuosis kokous on Annan Majassa lauantaina, 26 pv. lokakuuta klo 2:00 iltapäivällä. Tervetuloa!

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi. Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä. Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seural! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten. Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä ja riisipuuroa hedelmäkkeiton kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettyäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatavarakauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoinna maanantaista lauantaihin 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

Ituja tarjolla

Liisa A. Liedes

Jo vuosikymmeniä monet uskovaiset ovat olleet Jeesuksen Kristuksen todistajia siirtosuomalaisen keskuudessa. Tutkiessani helluntaiherätyksen historiaa - mantereellamme syntyneitä - olen kiitollisuudella huomoinut, että Hyvä Jumala on ollut ARMOLLINEN siirtosuomalaisille. Olen myös järkyttynyt havainnut, että sama vastustus on myös ollut olemassa kuin usein koemme nykyään. Ihmisluonne ei paljonkaan muutu, se vain järjestäytyy tarvittavaan uuteen muotoon kehityksen mukana. Sydän pysyy turmeltuneena, ellei JUMALA saa sitä muuttamaan.

Tutkikaamme historiaa. Kesäkuun 20 p:nä v. 1928, Antti Lajunen (joka noin vuotta myöhemmin kuoli marttyyrikuoleman siirtosuomalaisen käsissä) kirjoitti W. Townsenda ("toiselta lähetysmatkaltaan") näin: "Kansalaisemme käypi kaikkialla kuulemassa hyvää sanomaa Jeesuksesta, jotenkin runsaslukuisina, vaan aniharvat tahtovat siitä vaarin ottaa.... Milloin Jeesus alkaa enempipelastamaan kansalaisiamme, parantamaan sairaita, täyttämään P. Hengellä lapsiaan?" Kuulostaa tutulta, eikö totta?

Syyskuun Totuuden Todistajassa, v. 1928, Pekka Nuutinen, joka aloitti tämän lehden toimituksen (v. 1925) ja perusti New Yorkin kaupunkiin ensimmäisen helluntaiseurakunnan (v. 1925), kirjoittaa: "Olisi toivottavaa, että saisimme erityisesti kansalaisemme uskonrukousten esineiksi. Ja että tekisimme oikeen yhteisen päätöksen, että voittaa Amerikan ja Canadian suomalaisista niin monta kuin mahdollista Kristukselle. Me olemme erityisesti velkaa kansalaisillemme täällä sekä Canadassa. Me emme voi odottaa, että jostain muusta kansallisuudesta, joku tulisi saarnaamaan kansalaisillemme. Jos me emme täytä meidän velvollisuuttamme kansalaisiamme kohtaan, niin Jumala on kerran vaativa kansalaistemme veren meidän kädestämme. Ne on kerran syyttävä meitä, että kun tie-

simme, että Jumala rakastaa syntisiä, niin miksi emme sitä heille ilmoittaneet, ja miksi emme puhuneet niistä totuuksista joita Jumala on meille ilmoittanut tämän herätyksen kautta...."

Aina silloin tällöin löytyy lohduttavaakin tämän evankelioimistyksen tuloksista. Evankelista Anna Mäki, joka monet vuodet kierteli tätä manteretta, usein vaikeissa olosuhteissa, kirjoittaa vuoden 1928 Joululehdessä seuraavasti: "Fitchburgissa erityisesti on nyt Herran tuli palamassa kirkkaana ensi rakauden hehkussa. Kokouksissa on käynyt paljon kansaa...."

Maaliskuussa, v. 1929, kiertävä evankelista, Onni Kestilä, kertoo jotain työstään: "Monen vuoden perästä olikin siunattua nähdä Worcesterin uskovia, joita oli juhliille saapunut monesta eri paikasta, kuten Maynardista, Townsenda, Gardnerista ja Fitchburgista, jopa Connecticutin valtiosta asti oli saapunut juhli-vaa kansaa....Jatkuvasti olen ollut täällä Worcesterissa Herran pienen lauman keskeillä. Tämä on kova paikka maaperään nähden, täällä tarvitaan taivaallista dynamiittia, joka halkoo kivikovsky paa-tuneet sydämet ja nostaa ylös synnin juurikkaat. Vaan Jumalalle ei ole mikään mahdotonta, sillä Hän voi tehdä kivistä Abrahamille lapsia...."

Tässä on esitys vain yhden herätyksen työstä. Jumalan Sanaa on pidetty esillä monissa muissakin kirkkoissa - vuosikymmenet! ONKO SANA VAIKUTTANUT SINUUN? Voi, että sinäkin, lukijani, ottaisit vaarin JEESUKSEN EVANKELIUMISTA, jota tänäänkin pidetään tarjolla - JUURI SINUA VARTEN.

Jeesus kuoli ristillä sinunkin syntiesi tähden, niin että sinäkin saisit USKON KAUTTA JEESUKSEEN, päästä Jumalan yhteyteen. Jos olet uskossa, pidä kiinni Jeesuksesta - Hän vie sinut perille saakka.

Jos et ole uskova, miksi et ole? Onko joku aate, joku

tehtävä, joku tarve.... sinulle kallisarvoisempi kuin OMA SIELUS? Sana sanoo, "Te olette kalliisti ostetut; alkää olko ihmisten orjia." (IKor. 7:23) "Jolla Poika on, sillä on elämä; jolla Jumalan Poikaa ei ole, sillä ei ole elämää." (Joh. 5:12)

Paras lääke on hyvä olo

Paras tapa välttää nuha on pitää huolta yleiskunnosta ja mielenterveydestä. Brittitutkijat julkistivat loppukesästä tutkimuksen, jonka mukaan stressi voi lähes kaksinkertaistaa mahdollisuuden sairastua flunssaan.

Jos nuha kuitenkin iskee, pitäisi malttaa mielensä ja jäädä sängynpohjalle niiskuttamaan. Levolla torjutaan nuhan pitkittymistä ja vakavampia jälkisairauksia.

Flunssassa eli nuhakuumessa lihakset ja jopa sydänlihas voivat tulehtua. Fyysinen rasitus on rytmihäiriöiden takia hengenvaarallista.

Runsas juominen on hyödyllistä, koska nuhaan liittyy usein nestehukkaa aiheuttavaa lämmönvaihtelua.

Liman leviämistä pään sisällä välikorvaan voidaan ehkäistä kohoasennolla. Vuoteessa olevan ihmisen pää nostetaan 20-30 astetta jalkoja ylemmäksi. Kohoasento alentaa turvotusta ja painetta pään alueen limakalvoissa.

Jos vanhoista konsteista sipulimaidosta sitruunaan tulee hyvä olo, niin mikäs siinä. Tehokasta, todistetusti tepsivää lääkettä nuhaan ei ole. Yleensä nuha paranee itsestään elimistön oman puolustuksen ansiosta.

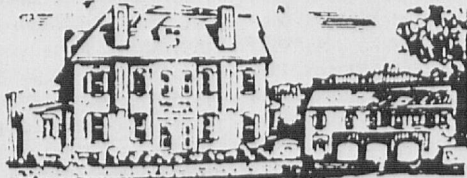
May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG
Howard J. Miller, Director Phone All Branches 345-6778

Kuolleita

Jeffrey R. Kääntä

FITCHBURG, MA - Jeffrey R. Kääntä, 36, 39 East St., kuoli lokak. 17, 1991 auto-onnettomuuden uhrina.

Hän oli syntynyt huhtik. 21, 1955 Fitchburgissa Voitto K. ja Thelma E. (Jalko) Käännän poikana ja asui kaupungissa koko ikänsä.

Ammatiltaan edesmennyt oli kirvesmies. Hän oli palvelut US Marine-joukoissa.

Kaipaamaan jäi vanhempien lisäksi vaimo Donna (Arslanian) Kääntä; lapset Steven R., Jason, Melissa ja Kelly-Ann Kääntä, kaikki Fitchburgissa; sisko Jean Hutton, Martinsburg, W.VA; isäöiti Aili Jalko, Fitchburg ja useita sisarusten lapsia.

Hauraustoimisto Moorcroft, 31 Myrtle Ave., huolehti hautauksesta. Hautausmaahan.

Kukkien asemasta vainajaa voi muistaa lahjoituksella itse valitsemansa hyväntekeväisyysjärjestön tukemiseksi.

Dennis F. Legere

FITCHBURG, MA - Dennis F. Legere, 38, 546 Turnpike Road, kuoli lokak. 17, 1991 auto-onnettomuuden uhrina.

Hän oli syntynyt marrask. 11, 1952 Fitchburgissa edesmenneen Francis J. Legeren ja Lillian (Rintala) Legeren poikana. Hän oli automekaniikko ammatiltaan.

Kaipaamaan jäi äidin lisäksi poika Dennis Damien Legere ja tytär Cherie Ann Ciaramitaro, kumpikin Fitchburg; veli David E. Legere, Fitchburg; sisko Dorine Daigle, Gardner; yksi lapsenlapsi; joukko muita sukulaisia; ja entinen vaimo Pamela (Showers) Legere.

Hautausmaahan toimitettiin hiljaisuudessa.

Pastori Robert P. Luoma

FITCHBURG, MA - Pastori Robert P. Luoma, 61, 54 Louise Ave., Waterville, ME, kuoli lokak. 18, 1991 Mercy sairaalassa Portland, ME:ssä pitkän sairauden murtamana.

Hän oli syntynyt Fitchburgissa Toivo ja Salumme (Peterson) Luoman poikana ja asui kaupungissa useita vuosia.

Päästyään Fitchburgin High Schoolista Luoma jatkoi opin-tojaan Concordia Theological Seminarissa Springfield, IL:ssä. Hänet oli vihitty pastoriiksi luterilaisen kirkon Missouri kirkolliskokouksessa.

Edesmennyt oli palvellut pastorina useissa seurakunnissa, viimeksi Alexandria, MN:ssä. Hän oli Watervillessa toimivan Church of Resurrection kirkon pastori.

Vuosina 1953-63 Luoma työskenteli entisen Finnish Co-op Societyn palveluksessa.

Kaipaamaan jäi vaimo Dorothy (Stamper) Luoma; tyttäret Sandra Ogden, St. Louis, MO, Liisa Olson, East Swanzey, NH ja Vicki Morine, Scottsdale, AZ; viisi lastenlasta.

Hautajaiset pidettiin Mes-siah Lutheran kirkossa ja hautausmaahan tapahtui Forest Hill Hautausmaahan.

Hautausmaahan Sawyer-Miller, 129 Elm St., huolehti hautauksesta.

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H. MILES COMPANY

1158 Main St., Holden, MA

Hautatoimituksia
vuodesta 1896

NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161

ARTHUR A. NORDGREN

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS

Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

Smith Funeral Home Inc.
Elden E. Bjurling
Douglas Stone
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 632-0377

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

The Finnish-American

RAIVAAJA

FITCHBURG, MA - This year the Finnish Cultural Center will play tribute to RAIVAAJA. This is the eighth and final of the series of weekly articles written by committee members. A special program in honor of RAIVAAJA will be held at Saima Park on Sunday afternoon, October 27.

Marita

When I asked Marita for an interview so that I could do a profile on her, she said, "You don't have to write about me." I persisted and found her story a fascinating one and am pleased to share it with you.

The day I interviewed her, September 19, was the 23rd anniversary of Marita's arrival in America, she said. What prompted her to leave Finland? I inquired, and was told she came as an *au pair* girl (mother's helper) for one year. She was employed in New Haven, Connecticut.

Here she met Gene Cauthen. They were smitten and in less than six weeks were married. After one year they went to live in Finland but it was difficult for Gene to get employment there. He came back to the States and got a position to teach art at the then new Mount Wachusett Community College in Gardner. Marita joined her husband and they settled in Royalston where she found work as a librarian.

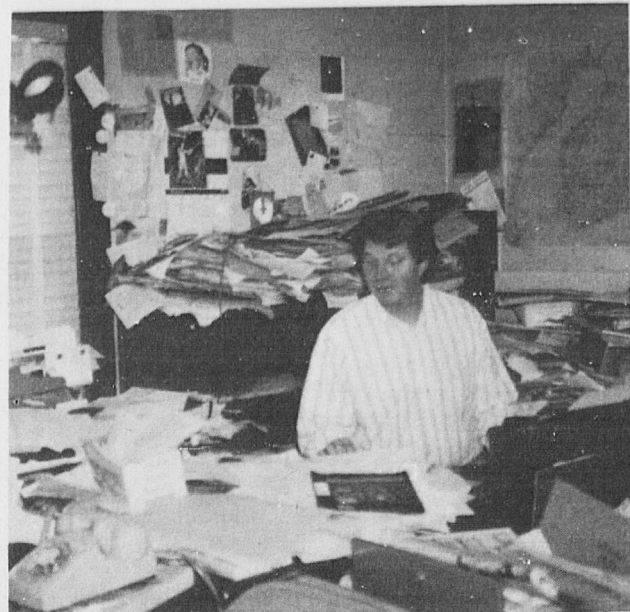
It was ironic that they should settle in an area neither had heard of before and where there are a lot of Finns. Marita became acquainted with the RAIVAAJA and started to work there part time in 1981. With two small children at home she was not interested in working full time, but since 1983 has worked full time PLUS at Raivaaja.

Although Marita was hired to work in the office she was put on the editorial staff with Irma Laine and Lempi Ikävalko. Her duties increased when Lempi got ill and returned to Finland.

Editor-in-chief is Marita's official title. "What are your duties?" I asked. I knew this job incorporated more than a typical chief editor's portfolio. She explained she has to read a lot of newspapers and does much of this at home. She writes her own stuff, she added, and edits other writings. Raivaaja being short-handed, Marita also does some typing and general office work. In addition, she takes photographs and covers events, plus she mails the papers.

I asked how many hours a week she puts in and was informed that due to the nature of the position it is impossible to come up with a figure. "More than full time at half pay," Marita says, "with no holidays off when they fall on Mondays."

"I'm a real movie nut," she said with no hesitation when I asked her about hobbies. She doesn't watch them on television, she said, because "they cut them." Surprisingly, Marita is an avid cook. I say surprisingly because one would never guess it from her slender body. She particularly enjoys trying recipes of various ethnic groups, and she likes to sew.

Editor-in-chief Marita Cauthen at her desk.

Photo: Toini Laakso

Marita usually has three different books to read and picks up the one appropriate for her needs of the moment. She has a stack of cook books, she gestured with her hand, and finds reading them a great diversion. Volleyball is another love but currently she has not found a place to play.

A trustee of the Finnish Cultural Center, Marita serves there as program chair. She is also a member of the Finnish-American Club of Saima.

Her little children are no longer little. Her daughter is in her second year at Beloit College in Wisconsin, majoring in drama, and her 17-year-old son is a junior at Cushing Academy, Ashburnham.

In response to personal goals,

Marita said she is a child of the '60s, one who has not sold out. Money is not the most important thing to her. Doing what she believes in and what is meaningful to her is what counts. Both these objectives are met with her Raivaaja work, she indicated.

I left Marita feeling what a jewel she is and aren't we lucky to have her here. I also couldn't help but wish Raivaaja had a bigger home where the accumulation of 86 years of materials could be neatly arranged and where the staff could find elbow room to work. "How can this come about?" I wondered. Could we readers and the board of directors band together and come up with a solution? Something to think about.

And the others . . .

This and last week's articles in the "Tribute to RAIVAAJA" series by the Finnish Cultural Center might focus on two of Raivaaja's employees, but it should be noted that there are others involved in the process of getting the paper out each week. Although these people don't all work full time, without their efforts it would not be possible for the RAIVAAJA to reach your hands.

Hely Rantala, of Fitchburg, has worked as a typesetter at Raivaaja since May 1, 1978. On Wednesdays she also works as a mailer, making sure the labels are in order and preparing the papers for mailing. She is a native of Jämsä, Finland, and came to Fitchburg in 1963.

Ellen M. Hill, of Fitchburg, has worked at Raivaaja since Feb. 15, 1982. She is the bookkeeper, does the payroll and keeps payments on receivables records up to date. Her service to the Finnish American community did not begin with working at Raivaaja. In 1942, after graduating from Appleton Academy in New Ipswich (NH), this Jaffrey (NH) native came to work at the United Co-operative Society of Fitchburg. She worked

there until 1978, when she turned out to be the last employee, taking care of the details of ending the Society's operations.

Kari Seppälä, of Tampere, Finland, has been the student intern at Raivaaja since March 1, 1991. During his year's stay here he is involved in all sorts of the aspects of producing the paper. For him it is quite different from working for a newspaper in Finland.

Sirkka Höglund, of Ashburnham (MA) is a volunteer who comes in on Wednesdays to help with the mailing. She has done this for over three years now. She carries on a family tradition of interest in RAIVAAJA. Both her parents, Andrew and Lyli Linna, were active supporters of the paper.

This is just to mention the people who are seen weekly at 147 Elm Street in Fitchburg.

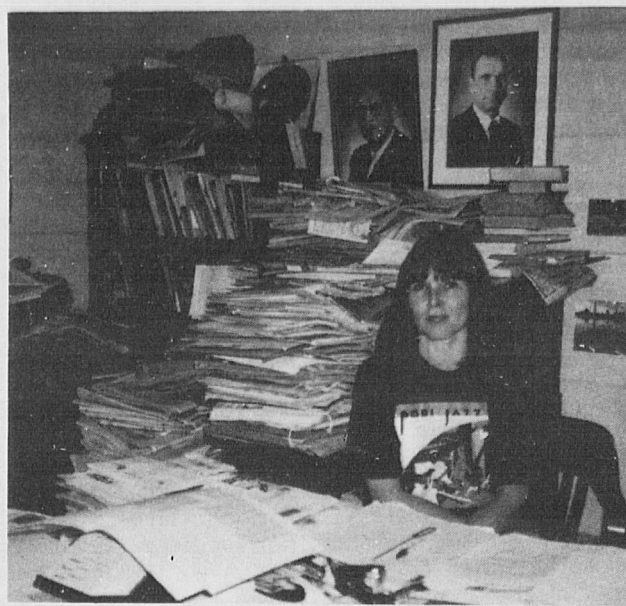
Of course, the RAIVAAJA would not be possible without our agents, correspondents, advertisers, donors, and subscribers. We all work together to make this paper possible. It is a community effort.

Raivaaja Publishing Company

Tribute to RAIVAAJA

Current staff

by Toini Laakso

Business manager Jonathan Ratila at his desk.

Photo: Toini Laakso

Jonathan

"What are your personal goals in life?" I asked Jonathan at the close of my interview with him. "To save Finnish-American history. I haven't thought of personal goals" was his quick response. That's how dedicated and interested this young business manager of Raivaaja is in his heritage.

What sparked his interest? I queried. He said he was the one who was always interested in saving old family pictures, and he grew up in the Finnish community. He attended Sunday School at the Elm Street Congregational Church and the Co-op Day Camp. Saima Park was his playground, he said, where he played with his friends, and there was the Co-op and Kaleva. Having grown up in it, he continued, it was natural for him to become interested in Finnish-American history and saving it.

A Fitchburg High School graduate, Jonathan enrolled at Middlebury College in Vermont and graduated with a Bachelor of Arts Degree as a history major in 1978. (Marita said Jonathan was born with a history book in his hand.)

Prior to starting part time at Raivaaja in 1983, Jonathan worked for L. O. West as a farmhand/caretaker and at Sulin Orchard during harvest season. He had been elected to serve on the Raivaaja board earlier the same year he started to work at Raivaaja, and continues to serve on the Board and is Raivaaja's treasurer.

Full time employment as business manager came about in September 1984. Countless hours a week are devoted to this full time PLUS job of business manager. However, with only two full time employees the job is not solely what the title implies. Jonathan does all kinds of tasks, including some typesetting, some editing of English articles, subscriptions, the whole business area, except for pay-

roll and bookkeeping which is done by Ellen Hill. He also runs the book store. All this with no extra pay and not many fringe benefits!

He is volunteer curator and a member of the Finnish Cultural Center at Fitchburg State College and is doing an exemplary job collecting and saving Finnish materials. Martha Patari and Irene Mattila help by volunteering at the Memorial Library cataloging materials and performing other duties while Jan Kolm catalogs Finnish phonograph records. These dedicated members give invaluable service to the Finnish heritage cause.

Currently a director of the Workers' Credit Union, Jonathan is also a trustee of the Fitchburg Public Library. He maintains memberships in the Finnish-American Club of Saima and the Fitchburg Historical Society, is a past board member of both these organizations, and is a member of the Knights of Kaleva.

Jonathan at 6 feet 4 or more is easy to spot with his trombone marching in parades with the American Legion Post 10 Band. He enjoys playing in band concerts in Townsend and Westminster and benefits from a little extra spending money.

As for hobbies, he likes to work around the house but doesn't find much time for it. History is his other love. He is contributing invaluable service to preserving the Finnish heritage through collecting all kinds of information and items from the past that tell the history of the early immigrant Finns.

Many valuable papers, records, books, photographs and artifacts have been thrown away when people die and organizations cease to exist. Please give Jonathan a call if you have anything and encourage others to do like-

Turn to RAIVAAJA page 10

MINNEAPOLIS, MN - Many of you will remember that the United Fund For Finnish American Archives [UFFAA] came on the scene by declaring 1983 THE YEAR OF FINNISH AMERICAN ARCHIVES and launching a fund drive for \$50,000 to microfilm Finnish American newspapers published over the last 100 years.

Our "proclamation" in 1982 announced bravely that "this is an idea whose time has come."

Now, nearly 10 years later Professor A. William Hoglund is revising *The Union List of Finnish American Newspapers* that he compiled for the project - a list that demonstrates the virtual completion of this project, and lists the name, date and location of these papers in archives and libraries in the United States and Finland. It was a tremendous job requiring the support of the Finnish American community, scholars, librarians and archivists in the USA and Finland.

What next? Shall we consider the job done and let the UFFAA lapse into history? Or, should new goals be set?

The decision is up to you who have worked with and supported the UFFAA for this past decade.

Annual meeting November 8

Members of the UFFAA and interested individuals are called to meet in Minneapolis 11:30 a.m., Wednesday, November 6, at the Holiday Inn near the University of Minnesota campus which will be the principal hotel for Conference participants.

The agenda will be open for all options including a fresh start. The last annual meeting voted that at this meeting all UFFAA offices and board memberships shall be declared vacant. Fresh ideas, new faces and new leadership to face the decade of the '90s must be the order of the day if we are to go ahead with a revitalized UFFAA.

That, folks, is the challenge.

Let me try to speak for the officers who have served with me during these past years, especially for Raymond Wargelin, Marianne Wargelin and Bill Hoglund. We have talked some among ourselves. We all admit to being tired. We are proud of the support the UFFAA has received and the work it has done. We have only the skeleton of proposals to fit the new situation in Finnish American scholarship that the *Making of Finnish America* will inaugurate.

But: if these too are ideas whose time has come, there also is needed a new beginning as in 1982.

Those of us involved in planning this event are aware that this conference can mark a significant turning point to bringing Finnish studies more into the academic mainstream, more involved in multi-cultural and cross-cultural research, more open American and Finnish American public. This conference opens new fields of cultural study and creativity in art, literature and music. And, among other things, the establishment of the visiting chair in

Finnish studies and a Center For Finnish Studies at the University of Minnesota will be a catalyst to advance scholarship and information exchange among scholars here, in Canada and Finland.

Two proposals

The cooperation developed between the UFFAA, the Immigration History Research Center, Suomi College and Helsinki University could now serve as the foundation for continuing cooperation among an even broader group of archives and libraries around questions of collecting, preserving and making accessible to scholars the documentation of Finnish American history and culture. But, shouldn't this be developed on a truly professional level with archivists and librarians in the lead, and more as a consortium of institutions than the effort of individuals and volunteers? In this "information age" it becomes practical to create an information network encompassing all institutions with collections documenting Finnish American history and culture.

Two objectives for such a consortium of archives and libraries in the USA, Canada and Finland could be:

- **Begin** the microfilming of the oldest and rarest serials (printed periodicals other than newspapers published by temperance societies, radicals, church and other groups), a much needed task before this published record of Finnish American life deteriorates further.

- **Build** a truly comprehensive bibliography of all the historical materials in the holdings of these archives and research centers here and in Finland that can be shared by exchanging documents and by computer linkups through which scholars anywhere can access this information.

How much is UFFAA needed?

As I see it, there is a part the UFFAA could play in this, even though it is likely to be a secondary and supporting role. All this depends very much on whether this need is being served through an archival consortium and other academic channels such as the Finnish studies center at the University of Minnesota which is only now coming into being, the Immigration History Research Center and similar institutions in Finland and Canada.

This would be a considerable change since it happens to be a fact of life in recent years that Finnish American scholarship received its principal impetus from groups like the UFFAA and the Reunion of Sisters that have functioned largely outside of academic channels. This was a time when the number of scholars in this field has been growing gradually through the involvement of younger students and particularly of women attracted by the Reunion of Sisters movement.

Building this community of

scholars, writers, artists and others engaged in scholarly and creative activity is essential to Finnish studies. In this situation, the UFFAA would only be meaningful in the future if more academic scholars participate directly - at least until such time as channels of cooperative activity and information exchange linked more directly to the academic world open up. *The Heritage Preservationist* could continue to be a medium for scholarly exchange and a link with the Finnish American community.

Some suggestions to consider

My suggestions for this November meeting is that the UFFAA invite a full discussion by all comers, open up unlimited nominations for a new, larger and more representative national board (to which at least 15 to 25 individuals would be elected). These nominations and their acceptance by individuals willing to serve would be a determining factor on the question of UFFAA's future.

The 1992 meeting should be convened at the National Finnish Fest in Duluth next July to con-

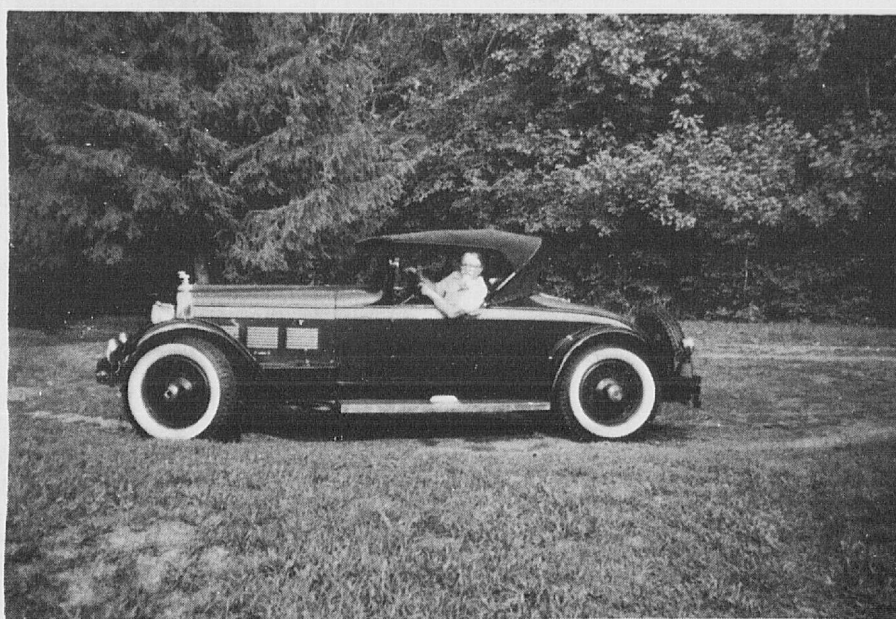
sider these questions more fully in the light of all developments in these next months. All the possibilities and alternatives should be explored thoroughly and then presented to the Annual meeting.

In the meantime our November meeting should name a small committee from among individuals not previously on the UFFAA Board and the present officers. This committee would accept and confirm nominations for a referendum election to a new board, prepare UFFAA constitutional amendments if necessary, publish one issue of *Heritage Preservationist* and prepare recommendations for the Annual Meeting in July.

Future activities for UFFAA?

by Carl Ross

Letter to the editor:

Jorma R. Keto of Greencastle (PA) at the wheel of his 1927 Stutz.

Dear Editor,

The September 18th issue of RAIVAAJA requested its readers to take a photo of their SISU license plate and mail it to the paper. I am sorry that I had no suitable photo handy, and it has taken so long to obtain one. I hope that a color photo is satisfactory.

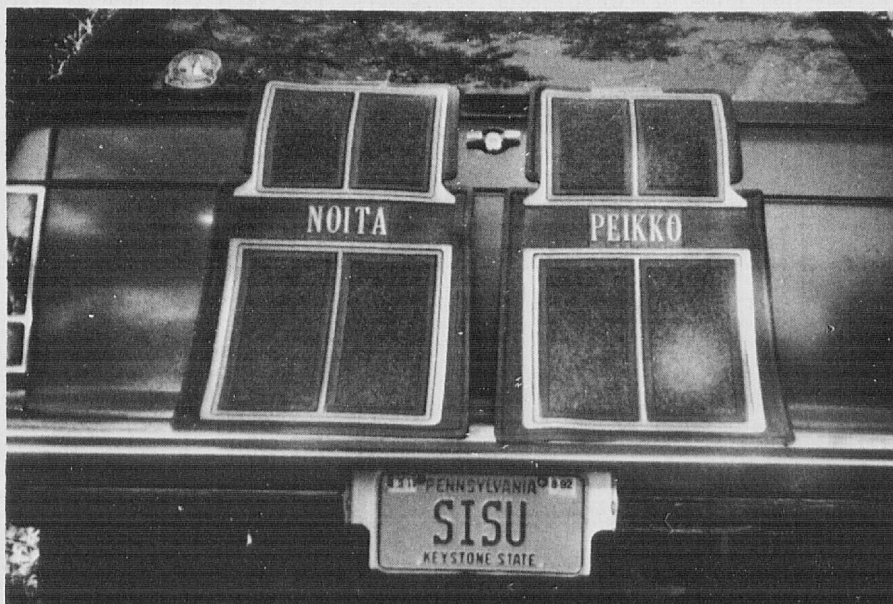
Normally newspapers desire Black & White, which is no longer used by individuals, but RAIVAAJA did a very good job in

printing the 50th Wedding Anniversary photo of Wally and Carrie Keto (my brother and my wife Helen's sister) which was taken in color by our daughter Hilikka. She took that photo on her visit to her uncle and aunt because the photos which were taken at the anniversary celebration turned out rather poorly. They were taken by locals, and included Wally and Carrie plus the bridesmaid and best man from their

wedding (Helen and I) - all spawn of Finnish immigrant parents.

Too bad those photos were not suitable due to bad shadows, as one seldom sees 50th wedding anniversaries which include the original best man and bridesmaid - who are not only brother and sister of the "man and wife," but who later married each other! That's one way to

Turn to LETTER page 11

The state of Pennsylvania's SISU license plate belongs to Jorma & Helen Keto of Greencastle (PA). Their vehicle also includes the custom "Noita" and "Peikko" floor mats shown above.

Two states, at least, have "SISU" license plates. Any others?

Kalenteri

CALIFORNIA

- Nov. 3 - Finnish American Home Association annual meeting, 1 pm, 197 Verano Ave, Sonoma.
 Nov. 10 - Thanksgiving dinner, 2 pm, Finnish Brotherhood Hall, 1970 Chestnut St, Berkeley. Reservations: 510-526-3284 or Lempi Duda 510-526-8847.
 Nov. 12 - United Finnish Kaleva Brothers & Sisters No. 21 membership meeting, 7:30 pm, cafeteria, Brotherhood Hall, Berkeley.

CONNECTICUT

- Oct. 24 - Classical Concert by Veikko Ahvenainen, 7:30 pm, First Congregational Church, Rt. 169, Canterbury. No admission charge; free will donation.
 Oct. 25 - Concert & dance, 8 pm, Ukrainian Hall, Rt. 6, N. Windham. Music by Veikko Ahvenainen; vocals by Hannu Mäkipuro.
 Oct. 26 - Halloween Dance, 8 pm, Aura Hall, Voluntown. Music by Finn Rhythm. Prizes for best costumes. Refreshments.
 Nov. 4 - Aura Seura meeting, 7:30 pm, Aura Hall, Voluntown.
 Nov. 7 - Finnish American Heritage Society meeting, 7:30 pm, Finnish Hall, Rt. 169, Canterbury.
 Nov. 10 - Finnish American Heritage Society's Ham & Bean supper, Finnish Hall, Canterbury.

MAINE

- Oct. 26 - Concert by Veikko Ahvenainen and Hannu Mäkipuro 8 pm, Grange Hall, West Paris. Dancing at 9 pm to Veikko's music.
 - Dance, 8 pm-midnight, Finnish Farmer's Club, Rt. 15, Monson. Music by Veikko Honkala.
 Nov. 2 - Public supper, 5 pm, Finnish American Heritage Center, West Paris. Baked ham, potatoes, turnip casseroles, cole slaw, homemade breads, pies. Sponsored by Finnish American Society of Maine.
 Nov. 17 - Finnish American Heritage Society of Maine monthly meeting, Finnish American Heritage Center, West Paris. Showing of video *Finnish American Lives*.

MASSACHUSETTS

- Oct. 26 - Sauna & refreshments, 3-9:30 pm, Uljas Koitto Temperance Society summer camp, Furnace Pond, Suomi Rd (Rt. 36), Pembroke.
 Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Music by D. Wells Duo. Sponsored by Finnish American Club of Saima.
 Oct. 27 - Tribute to RAIVAAJA, 2:00 pm, Saima Park, Fitchburg. Sponsored by Finnish Cultural Center.
 - Concert by Veikko Ahvenainen, afternoon, Viking Club, Quincy Ave, Braintree. Tickets: Nils Lundin, 617-659-2206.
 Oct. 29 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Fellowship Hall, Elm St. Congregational Church, 264 Elm St, Fitchburg.
 Nov. 2 - Holiday Fair, 10 am-1 pm, Kaleva Koti, 107 Mechanic St, Fitchburg. Sponsored by the Fitchburg Kaleva Knights & Ladies.
 - Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by D. Wells Duo. Sponsored by Finnish American Club of Saima.
 Nov. 3 - Finlandia Foundation Boston Chapter monthly meeting, 3 pm, St. Paul Evangelical Lutheran Church, 929 Concord Turnpike, Arlington. FINNAIR program.
 Nov. 5 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Elm Street Congregational Church, Fitchburg.
 Nov. 7 - Central Committee meeting, 7 pm, Saima Park, Fitchburg. Planning this year's Finnish Independence celebration at Saima Park.
 Nov. 8 - Finnish Memorial Foundation meeting, 7 pm, Saima Park, Fitchburg. Planning this year's Finnish Independence Ball.

MICHIGAN

- Oct. 25 - Harvest Dance, 8 pm-midnight, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd, Farmington Hills. Music by the Delights. Sponsored by Knights & Ladies of Kaleva.
 Nov. 2 - Oktoberfest, 8:30 pm-12:30 am, Finnish Center, Farmington Hills. Music by The Vagabonds. Sponsored by the Finnish American Singers.
 Nov. 9 - Finnish Center Association annual Christmas Bazaar, 9 am-4 pm, Finnish Center, Farmington Hills.
 Nov. 10 - Finnish Center Association meeting, 1:30 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

MINNESOTA

- Nov. 6-9 - "The Making of Finnish America: An Ethnic Culture in Transition," conference at University of Minnesota, Minneapolis. For more information: Leslie Denny, Program Director; Conference Services; 220 Nolte Center, U of M; 315 Pillsbury Drive SE; Minneapolis MN 55455.
 Nov. 6 - United Fund for Finnish American Archives annual meeting, 11:30 am, Holiday Inn Restaurant, Minneapolis.
 Nov. 7 - Reception to view the "recreation" of Juho Rissanen's painting "Early Finnish Pioneer Life in Minnesota," 5:00-6:30 pm, Christensen Center, Augsburg College, Minneapolis.

NEW YORK

- Nov. 11 - Flute recital by Petri Alanko, 8:00 pm, Merkin Concert Hall, Abraham Goodman House, 129 West 67th St, New York. Sponsored by Finlandia Foundation New York Metropolitan Chapter. Tickets at Merkin Hall box office beginning Oct. 21.

All programs subject to change

Petri Alanko

Flutist Petri Alanko coming to New York

NEW YORK, NY - The New York Metropolitan Chapter of the Finlandia Foundation will present the "New York Debut" of flutist Petri Alanko of Finland on Monday, November 11, 1991, 8:00 p.m., at Merkin Concert Hall of the Abraham Goodman House, 129 West 67th Street.

Alanko, the first prize winner of the 1990 International ARD Competition in Munich, is the principal flutist of the Finnish Radio Symphony.

Born in 1963, Alanko is a graduate of the Sibelius Academy with postgraduate studies in Freiburg. He has performed extensively as a soloist with Zurich Opera Orchestra, in Japan and Continental Europe. He was awarded the shared first prize at the 1989 International Flute Competition in Kobe, Japan.

This recital will also be Alanko's American debut. He will be accompanied by the Finnish pianist Juhani Lagerspetz.

The program performed by Alanko will include Bartok's

"Suite Paysanne Hongroise," Enesco's "Cantabile et Presto," Reinecke's "Sonata 'Undine,' Op. 167," Meriläinen's "Summersounds for Grasshoppers," and Prokofiev's "Sonata in D-major, Op. 94."

Tickets for this feature of the Chapter's "Artist Debut Series" are available from the Merkin Hall Box Office. There is a discount for students and senior citizens (with valid ID) on the evening of the concert only. Tickets are also available by mail from Lee Alperin, Finlandia Foundation Concerts, 36 Tompkins Circle, Staten Island NY 10301.

RAIVAAJA

continued from page 8

wise. Don't throw it away. Help preserve your ethnic history. Let's all help Jonathan accomplish his goal.

Toini (Perko) Laakso of Fitchburg is the current president of the Finnish Cultural Center at Fitchburg State College.

Born in Fitchburg of immigrant parents, she attended I-haneliitto at Saima Hall and learned to swim at Saima Park where her Red Cross swimming instructor was Heikki Puranen.

A "big thrill" for young Toini was joining Reipas Athletic Club at age six and she credits her YMCA career which came later with her early training in Reipas.

Active in the cooperative movement, Toini belonged to the Co-operative Youth Club, and later served on the Public Relations Committee of the United Co-operative Society of Fitchburg. She was an editor of the Society's publication CO-OP TIMES.

A charter member of the Fin-

Finlandia Foundation to meet

Finlandia Foundation Inc. (the national body) and Finlandia Foundation Trust will meet Sunday, November 3, 1991, starting 8:30 a.m. at Albuquerque Marriott Hotel in Albuquerque, New Mexico.

The day before on Saturday the Trustees will visit the Paloheimo Museum La Cienega near Santa Fe to visit Mrs. Paloheimo, the widow of the founder of Finlandia Foundation.

Kalevi A. Oikio

CAMBRIDGE, MA Welcome to the Scandinavian Forum's annual student gathering Monday, October 28, 1991, 7:30 p.m., in Ticknor Lounge of Boylston Hall at Harvard University.

Come and meet Scandinavian students from colleges and universities in the Boston area, *au pairs*, long-time Scandinavian residents of Boston and other friends of Scandinavia.

Informal discussion: What's Scandinavian around Boston - and what (unfortunately or fortunately) is not.

Followed by refreshments and a musical interlude with Olav Ternes and Jonny Sjo of Molde, Norway, and the Berklee College of Music.

For more information, call Myles Striare 617-227-5945.

Scandinavian Forum

Letter to the editor

Dear Editor,

Please correct my mistake. We have a Kalevala seura here and my naming Kallein kitty gives a wrong impression.

I wish to correct my mistake in my recent article on the "Finn-town" in Lantana and Lake Worth, Florida.

The Kallein kitty had been named wrong. It is Kallein not Kalevala. Very sorry.

Alina Koski
Lantana, FL

Holiday Fair

Kaleva Home

107 Mechanic Street
Fitchburg, MA

Sat., Nov. 2
10 am - 1 pm

Baked goods
Finnish coffee breads
crafts, rummage, flea market

Luncheon served
specialty - pannukakku

Apartment for rent

133 Mechanic St., Fitchburg, MA near upper common. 4 room, 1 bedroom, spacious and nice. \$375/month. Please call Alice Heikkila at 345-1011 or 582-4911.

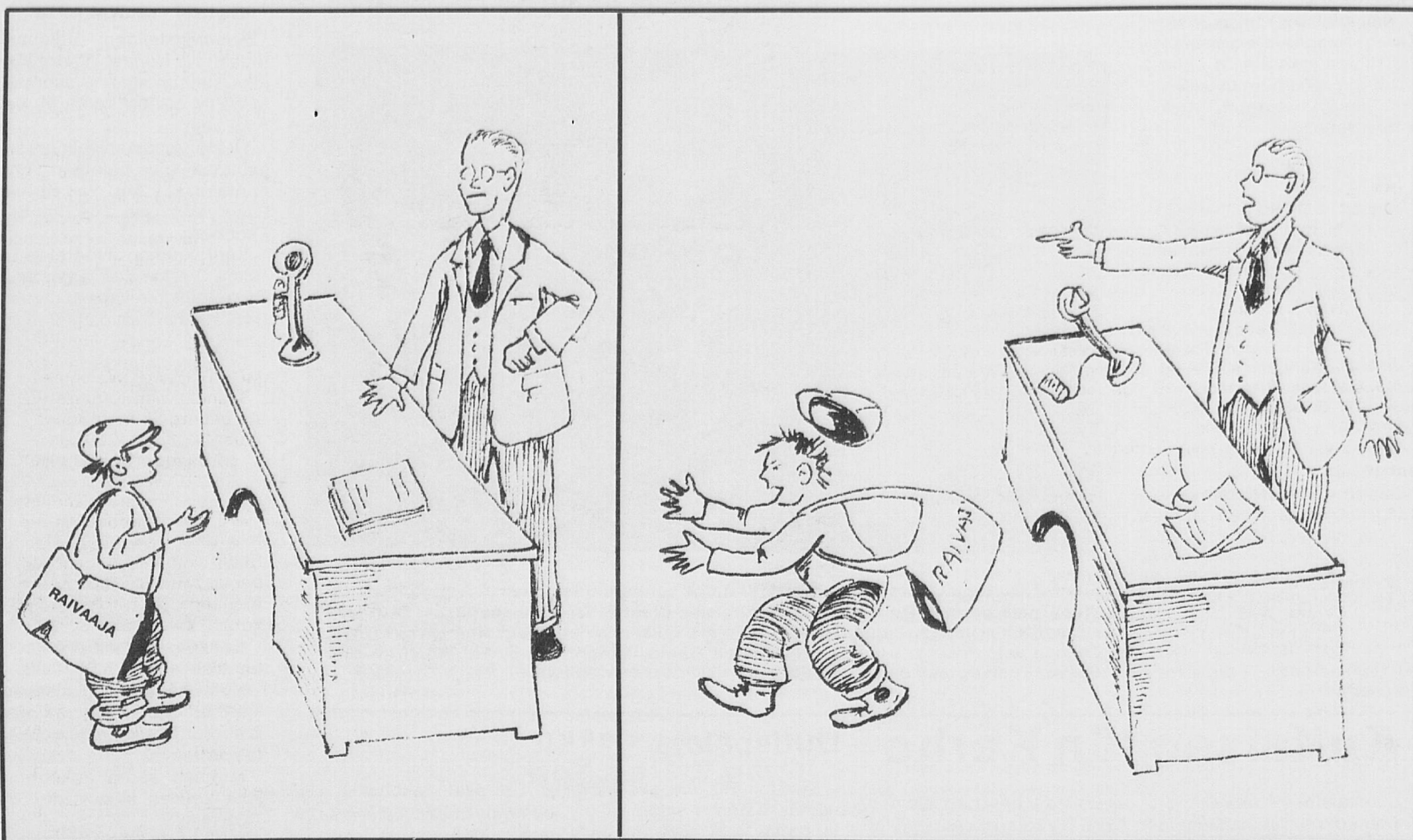
LLOYD R. HANNULA

79 East Rd. • Box 500 • Westminster, MA 01473 • (508) 874-0629

Asking for a raise, cir. 1940

by Voitto "Jeff" Kaanta

The RAIVAAJA carriers' greatest fear: Asking Business Manager Suominen for a raise.

Carrier update:

Last year, RAIVAAJA's 85th anniversary year, one of the publishing company's board members, Consul Edwin E. Kaarela, came up with an idea.

A former RAIVAAJA carrier himself, he thought we should do a special issue on the RAIVAAJA carriers and mailers through the years.

We decided to attempt the project, and you may remember

that we announced in the paper that we were looking for photos (both past and present) and the reminiscences of former carriers and mailers.

We've already collected a few of them and thanks to the peo-

ple who have already sent in photos and stories.

We have quite a list of names - which we're sure is not complete. We will be publishing it in the paper in the near future so that other names may be added before the finished special ap-

pears. We would like to include as many carriers and mailers in the special as possible.

Thank's for your patience, folks, but research and the accumulation of photos and stories takes time.

RAIVAAJA

Keto

continued from page 9

keep our Finnish Heritage from being diluted!

There is a little story associated with our SISU tag. The car is a Chevy Blazer 4x4 with five on the floor which Helen drives regularly, and she loves it.

We ordered it to be free of any lettering identifying make or dealer (all it takes is sisu to get it so ordered). We covered the Chevrolet "bow tie" with a Finnish emblem. When we would stop for gas the attendant would ask, "What make of car is that, Mr. Sisu?"

We expanded that "personalization" by ordering custom made front floor mats, NOITA on the driver's side for Helen, because she was born on Halloween (appropriately a "witch") and PEIKKO on the passenger's side for me, because I was born in Salem, Mass. (a goblin from the witch town being an appropriate spouse for a noita!) NOITA & PEIKKO SISU have enough "backbone" to drive an "off-road manual multipurpose vehicle" rather than a lack luster "creature comfort"

automatic air-conditioned soft cushioned stylized "passenger car"!

Should you wonder what Peikko's (my) favorite car is, it is our 1927 STUTZ "Two Passenger Speedster" (rumble seat roadster) - that's me at the wheel in the enclosed photo of the STUTZ.

You see, we like cars we can drive, not cars which do the driving for us! We have SISU...!!!

Sisukkaasti,
Jorma R. Keto
Greencastle, PA

Editor's note:

Thank you, Jorma R. Keto, for your compliments about the printing job of the 50th anniversary photo of Wally & Carrie Keto taken by your daughter Hilka.

However, we can't take credit for it. The good work was done by our printers, the Athol (MA) Press Inc.

And a comment to our readers about the photos of the Keto vehicles: both cars are red. Unfortunately, in converting a color photo to black and white, the camera sees red as black. So you'll just have to imagine how Mr. Keto's Stutz looks. Unless, of course, you live near Greencastle, PA.

Finnish harvest celebration

FITCHBURG, MA - A traditional Finnish harvest celebration, "Jako Aika," will be held on Sunday afternoon, November 17, 1991, 2 p.m., at Saima Park, Scott Road. This event is one of a series to celebrate the Finnish Folk Year.

The event is sponsored by REVONTULET, the Finnish Folk Dancers of Fitchburg, a non-pro-

fit group dedicated to the promotion and preservation of Finnish culture and heritage.

Music for listening and dancing and a coffee table to follow. Bring the children. The event will be held rain or shine.

For more information, call Lloyd K. Hannula at 508-874-0629.

Revontulet

Reception to feature Rissanen painting

MINNEAPOLIS, MN - On November 7 there will be a reception at which the recreation of Juho Rissanen's painting "Early Finnish Pioneer Life in Minnesota" will be featured. It will be at Augsburg College's Christensen Center from 5:00 to 6:30 p.m. The painting has been at the student center since October 12 and will be there until November 10.

The painting was commissioned by the Minnesota Finnish American Historical Society in 1943 as one of the first acts of the new organization. The painter was Finnish artist Juho Rissanen (1873-1950).

This 6' x 9' work was painted in Duluth in the summer of 1944. That same year it was presented to the State of Minnesota. The original painting was des-

troyed in a fire in 1961.

In 1989 plans to reproduce the painting were formulated. The Hibbing Chapter of the Minnesota Finnish American Historical Society sponsored the reproduction by Lauri Rissanen, grand nephew of Juho, and Lauri's father Kauko Rissanen.

Work on the reproduction began in April 1990 and the finished work was unveiled at Finn-Fest USA 1991.

Tribute to RAIVAAJA

Sunday, October 27, 1991

2:00 p.m.

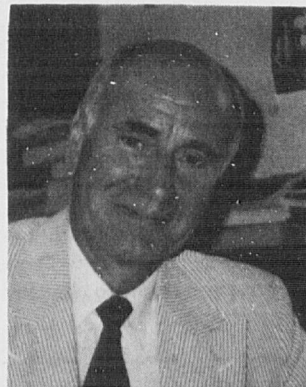
Saima Park, Fitchburg, MA

Speaker

Soloist

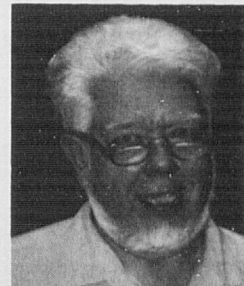

Irene Hales

Consul General Garth Castrén

Piano Selection

Roy Helander

Comments

*** TRIBUTE *** Refreshments

Everyone Welcome

Finnish Cultural Center
at Fitchburg State College

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2:00 iltapäivällä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg. Kaikki tervetulleita!

★

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, lokak. 26. p:nä klo 8-12 yöllä. D. Wells Duo takaa tahdin. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

★

Juhla-ajan myyjäiset lauantaina, marrask. 2. p:nä klo 10 aam. - 1 ip. Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg. Leivonnaisia, käsitoita, kirpputoritavaraa. Lounas tarjoillaan. PANNUKAKKUA. Kaikki mukaan!

★

Sunnuntaina, lokak. 27. p:nä klo 2:00 ip. Finnish Cultural Center huomioi RAIVAAJAA sunnuntaina, lokak. 27. p:nä klo 2:00 iltapäivällä Saiman Puistossa, Fitchburgissa, pidettävässä tilaisuudessa. Kuvassa suunnittelukomitea. Istumassa: (vas.) Toini Laakso, Fabian Raatikainen ja Eva Hirvi. Takana seisomassa: Irma Laine, Mildred Heino, Miriam Lehto, Aili Walsh ja Eira Perko. Tilaisuuteen on vapaa pääsy ja kaikki ovat tervetulleita.

Fitchburg ja ympäristö

Kirkollisia

Bethel - seurakunta

Suomenkielinen radioharrastus *Hyvät Uutiset* lähetetään joka sunnuntaiamu asemalta WEIM 1280, Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip., Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan työntekijänä toimii Erkki Kivi vaimonsa Saara-Liisan kanssa, puh. 345-4264. Kotiosoite: 313 Elm St., 3. kerros, Fitchburg.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Jumalanpalvelus sunnuntaisin klo 9:30 aam. Pastori Philip Meher toimii väliaikaispastorina. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 pyhäkoulu kaikenikäisille.

Konfirmaatioluokka kokoontuu tiistaisin klo 6:00 illalla.

Kuoroharjoitukset tiistaisin klo 6:45. Ron Harry urkurina ja kuoronjohtajana. Virvokkeita päätteeksi.

Miesten seura kokoontuu joka kolmas keskiviikko klo 7:30 illalla.

Pyhäkoulu leikkikouluikäisistä (3 v.) 9-luokkalaisiin klo 10:45 - 12:00 aam. Debbie Champagne valvoo.

Nuorisoryhmä kokoontuu joka toinen sunnuntai-iltana klo 6-8. Mark ja Tami Green ohjaajina.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, lokak. 27 p., klo 9:15 aam. sunnuntaioulu.

Klo 9:15 aikuisten raamatuntutunti. Klo 9:30 korkeakoululaisten raamatuntutunti. Klo 10:30 englanninkielinen ehtoollis-jumalanpalvelus. Klo 7:00 ill. alueen kirkkojen yhteinen ylistys- ja rukoustilaisuus kirkolla.

Huom! Luterilaisten kirkkojen Uskonpuhdistus-juhla sunnuntaina, marrask. 3 p., klo 4:00 ip. Trinity Lutheran kirkossa, Keene, NH:ssä.

Ashburnham, MA

Suomenkielinen puhelinharrastus numerosta (508) 827-3181. Tämä viikottainen puhelinsanoma lähetetään (toistaiseksi) kesäkaupunkimme, Lake Road, Ashburnham, MA 01430.

Evank. Kerttu Kopsala

Finnish Cultural Center huomioi RAIVAAJAA sunnuntaina, lokak. 27. p:nä klo 2:00 iltapäivällä Saiman Puistossa, Fitchburgissa, pidettävässä tilaisuudessa. Kuvassa suunnittelukomitea. Istumassa: (vas.) Toini Laakso, Fabian Raatikainen ja Eva Hirvi. Takana seisomassa: Irma Laine, Mildred Heino, Miriam Lehto, Aili Walsh ja Eira Perko. Tilaisuuteen on vapaa pääsy ja kaikki ovat tervetulleita.

Kultaisen län Kerho Uutispaloja

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontui tiistaina, lokak. 15. p:nä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Presidentti Anton Nopasen tervetuliaistoivotusten jälkeen laulettiin "America" ja "Maamme laulu" Neima Johnsonin pianosäestyksen tahdissa.

Fitchburgilainen vieras Aili Weeks ja Leominsterissä asuva Laila Annelin saivat lämpimän vastaanoton.

Sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

Henni Lappalainen tiesi kertoa, että Miriam Orava ei voinut hyvin. Mamie Lauricella kertoi Martha Asialan muuttaneen Cedar Street Home asuntolaan.

Einar Heino puolestaan kertoi Lula Björbackan toipumisen etenevän hyvässä tahdissa.

"Happy Birthday" laulettiin kunniajäsen Sävle Syrjälän syntymäpäivän (lokak. 15) kunniaksi.

Monet kiitokset seuraaville henkilöille heidän kerholle antamistaan lahjoista: Rachel Leppänen - \$20.00 aviomiehensä Eero Leppäsen lokak. 18. päivän syntymäpäivän muistolle; Mr. ja Mrs. Toivo Savela - \$10.00 Toivon veljen Alja Savelan muistolle.

Kiitos myös seuraaville heidän kahvipöytänsä tuomistaan

antimista: Henni Lappalainen, Taimi Olkkola, Irja Alitalo, Kaija Pesonen, Antti Nopanen, Ruth Holm, Ethel Anttonen, Irene Vilakari ja Laila Annelin. Todella mainioita kokkeja!

Joulujuhla (mikä on myös syyskauden viimeinen kokous) päätettiin pitää joulukuun 3. päivänä. Lumipyryn satuesssa kokoonnutaan 10. päivänä.

Juontaja Mildred Heino aloitti ohjelmaosuuden lukemalla Finnish Cultural Centerin lähettämän kauniin 30-vuotissuunnittelukirjeen. Hän kiitti myös Keskuskomiteaa RAIVAAJAssa olleesta onnituksesta.

Charles Pelto soitti kauniita sävelmiä haitarillaan saaden kaikkien jalat lyömään tahtia.

Ethel Anttonen luki runoja, mitä seurasi Irene Vilakarin kaunis laulaminen Mrs. Johnsonin säestyksellä.

Toivo Savela viihdytti monilla hauskoilla vitseillä. Mr. Nopanen, jälleen Mrs. Johnsonin pianosäestyksen myötäilemä, lauloi useita tuttuja sävelmiä kuten "Kaunis kotimaamme".

Mrs. Heino luki mielenkiintoisen runon siitä miten paljon suomea on puhuttu ja miten kieli on muuttunut.

Kahvia kaikkine herkkuihin nautittiin ennen kotiin lähtöä. Viikon tarjoilukomiteaan kuului Irja Alitalo, Kaija Pesonen, Ruth Holm, Henni Lappalainen ja Elsie Warren.

Stratton Players avasi 67. näytöskautensa viime viikon torstaina A.R. Gurney Jr:n näytelmällä "The Middle Ages" (Keski-aika) salintäyteiselle yleisölle.

Heti alkajaisiksi todettakoon, miten hienoa on, että kaupungissamme on tällainen vapaaehtoistoimiva teatteri! Toivottavaa olisi, että yhä useammat alueen asukkaat tukisivat teatterin toimintaa tutustumalla sen tarjoamaan viihteyteen. Ehdottomasti parempaa taidetta kuin paikallisten elokuvateatterien anti!

Miriam Lehdon taidokkaasti ohjattua näytelmää on ilo katsella. Gurneyn huumorintäyteinen teksti muuttuvasta maailmastamme yläluokan WASPien näkökulmasta on näytelmäkirjallisuutta parhaimmillaan.

"The Middle Ages" on naseva ja humoristinen kuvaus Barneyta, joka pyrkii koko elämänsä irtautumaan kaavoihin kangistuneesta elinympäristöstään.

Näytelmän tapahtumat katavat 30-vuotiskauden, minkä alussa Barney on 16-vuotias isäänsä uhmaava nuorukainen.

Tapahatunapaikkana on miesten yksityisklubin palkinpokaalihuone ja keskushenkilö on klubin presidentin poika Barney.

Lehto on löytänyt rooleihin neljä hyvää näyttelijää. Barneyta esittävä Jack Celli vie roolinsa läpi ammattimaisen taidokkaasti. Barneytuskat

ja ilot ovat uskottavia, sillä paneutuu rooliinsa koko olemuksellaan.

Norma Whitney Eleanorina, Barneyntoimihoidon rakkauden kohteena, on myös erittäin uskottava roolissaan.

Jeffrey Westlake nähdään Barneyntoimihoidon isänä ja marj Lucier Eleanorin äitinä Myrana.

Näytelmää esitetään vielä neljästi, lokak. 24, 25 ja 26 päivinä klo 8:00 illalla ja sunnuntaina, 27 päivänä klo 3:00 iltapäivällä.

Stratton Players teatterin osoite on 60 Wallace Avenue. Koska teatteri on pieni, lippuvaraukset kannattaa tehdä etukäteen. Se käy soittamalla numeroon (508) 345-6066.

Suosittelaa lämpimästi!

★

TEMPLETON - Narragansett Regional High Schoolin oppilaat ja opettajat järjestävät seuraavalla sivulla

Tanssit Saiman Puistossa

Lauantaina
lokak. 26. p:nä
klo 8-12 yöllä

D. Wells Duo
soittaa

Kaikki tervetulleita!
Finnish American Club of Saima

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO

KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

UUTISPALOJA ... jatkoa edelliseltä sivulta

tivät äskettäin läksiäisjuhlan eläkkeelle siirtyvän Anthony T. Safkan kunniaksi.

Workers' Credit Unionin johtokunnan puheenjohtaja Safka toimi koulun opettajana 37 vuoden ajan. Pitkän uransa aikana hän ehti opettamaan useita eri aineita ja oli erittäin pidetty sekä oppilaiden että opettajien keskuudessa.

Anthony T. Safka

Läksiäisjuhlassa Safka sai vastaanottaa kiitospuheita ja lahjoja sekä oppilailta että virkaviljiltään.

★

Raivaajan toimituksessa poikkesi hiljattain vierailulla Saksasta Hampurin ja Frankfurtin kautta Bostoniin lentänyt Markku Sipilä. Tampere-lainen Sipilä on toiminut parin vuoden ajan Hampurin lentokentällä Finnairin lentokenttävirkaehtijana.

Edessä on vielä pari vuotta työskentelyä Saksassa ennen kuin Sipilän perhe, johon kuuluu Leena-vaimon lisäksi pieni Heidi-tyttö, palaa takaisin Suomeen. Ennen Saksaan lähtöä Sipilä työskenteli monen vuoden ajan Tampere-Pirkkalan lentokentällä vastaavissa tehtävissä.

Sipilä on jo kokenut USA:n matkaa; tämänsyntyinen matka oli järjestyksessään jo hänen kuudes reissunsa uuden mantereiden puolelle. Aikaisemmat matkat ovat suuntautuneet New Yorkiin, Floridaan ja Kaliforniaan.

Työkiireiden takia Sipilän Amerikan matkat ovat usein olleet lyhyehköjä. Tälläkin ker-

Vuonna 1986 perustettu hengellinen Magnificat-baletti-ryhmä esiintyy kiertueellaan myös Fitchburgissa.

taa lomamatka kesti vajaan viikon. Ohjelmaa riitti kuitenkin niille päiville.

Ensin hän käväisi Fitchburgissa, jossa tehtiin pikaiset ostokset ja ympäristökiertokset. Sen jälkeen yksi päivä kului kokonaisuudessaan tutustua Bostonin nähtävyyksiin.

Sipilä kertoo, että hän on nähnyt USA:ssa lukuisia suurkaupunkeja, joten tällä kertaa häntä kiinnosti kiertää hie- man itärannekkoo pohjoiseen ja nähdä amerikkalaista maaseutua. Niinpä matka jatkui Bostonista New Hampshireen ja sieltä pitkälle Mainen pohjoisosiin.

"Mainen rauhallisuus, idylliset kalastajakylät ja alueen kaikkalainen siisteys yllättivät minut positiivisesti. Lisäksi maaseudun näkeminen oli mukava vastapaino aikaisemmin nähtyille suurkaupunkeille, Amerikan perspektiivini laajeni huomattavasti", kertoi Sipilä paluumatkalla Bostonin lentokentälle.

★

Ensimmäinen kokopäiväinen gospel-musiikille perustuva ja pohjautuva baletti-ryhmä Ballet Magnificat esiintyy marraskuun 9. päivänä kello 8:00 illalla Memorial Middle Schoolissa Fitchburgissa. Esiityksen sponsorina toimii Messiah Lutheran Church, The Ingrid Lahti School of Dance sekä muut Fitchburgin alueen kirkot. Ohjelman yhtenä rahoittajana toimii myös Massachusetts Arts Lottery, jota johtaa Fitchburgin Mayor's Council on the Arts.

Magnificat -baletti-ryhmän

perusti Kathy Thibodeaux vuonna 1986. Thibodeaux oli toisen USA:n kansainvälisten balettikilpailujen hopeamitalisti vuonna 1982. Hän on syntynyt Memphisissä, Tennesseessä, mutta asunut lähes koko ikänsä Jacksonissa, Mississippissa. Baletti-harrastuksensa hän aloitti kuusivuotiaana. Jackson Balletin (nykyinen Ballet Mississippi) mukana hän on tanssinut suurimman osan merkittävimmistä klassisista sekä uusimmista balettiosista.

Baletti-ryhmä on esiintynyt useasti 700 Clubilla, josta esityksiä on taltioitu myös kansainvälisille televisioyhtiöille. Magnificat -ryhmä on esiintynyt myös Charisman 15-vuotisjuhlailaisuudessa Orlandossa, Floridassa.

Vuodesta 1989 lähtien Magnificat -baletti on pitänyt myös omaa balettikouluaan.

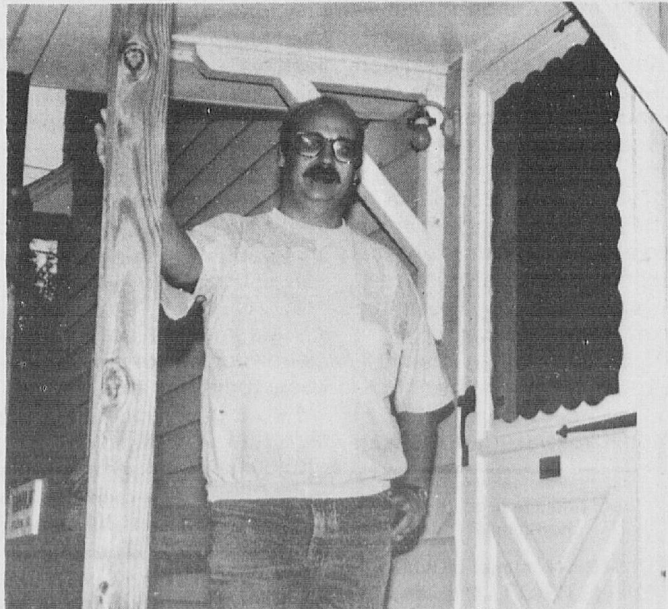
Baletti-ryhmän ohjelmaan kuuluu muun muassa balettisovituksia Kember Crabbin, Phil Driscollin, Steve Fryn, John Michael Talbotin sekä Steve Greenin musiikista. Baletti-ryhmän yksi suosituimmista kappaleista on "Sandi-Songs", joka pohjautuu Sandi Pattin musiikkiin.

Baletti-ryhmä on tehnyt kaikkiaan neljä koko maata kattavaa kiertuetta, jonka aikana he ovat esiintyneet yli 380 kertaa. Esiintymispaikat ovat vaihdelleet Hawajilta Washington D.C:hen ja Kanadan Torontoon. Fitchburgin esiintymistilaisuus on ryhmän ainoa New Englannin esitys.

Magnificatin ohjelma soveltuu kaikenikäisille. Lisätietoja baletttilaisuudesta saa puhelinnumerosta (508) 840-1362.

KULLERVO ... jatkoa etusivulta

sisä. Ohjaajana on Kalle Holmberg ja lavastajana Måns Hedström, joka myös suunnittelee puut. Ulf Söderblom toimii kapellimestarina ja nimiroolin laulaa Jorma Hynninen. Lavalla esiintyvät samat suomalaiset laulajat, jotka nyt levyttävät teoksen.

Hampurissa Finnairilla työskentelevä Markku Sipilä poikkesi USA:n matkallaan myös Raivaajassa.

Mainen toimintaa

Lokak. 26. p:nä Veikko Ahvenainen ja Hannu Mäkipuro pitävät konsertin klo 8 illalla West Paris Grange salissa. Tanssit alkavat klo 9 Veikon musiikin tahtiin.

Marrask. 2. p:nä järjestetään kaikille tarkoitettu illallinen klo 5 illalla Finnish American Heritage Centerissä West Parisissa. Ateria koostuu kinkusta, perunoista, lantulaatikosta, kaalisalaatista, kotitekoisesta leivästä ja pii- raista. FAHSOM toimii sponsorina.

Marrask. 17. p:nä Finnish American Heritage Society of Mainen kuukausikokous klo 2 iltapäivällä Finnish American Heritage Centerissä West Parisissa. Video *Finnish American Lives* on ohjelmassa. Jouluostoksia voi tehdä kauppa- huoneessa.

Jouluk. 15. p:nä FAHSOM pitää kuukausikokouksensa klo 2 iltapäivällä Finnish American Heritage Centerissä. Ohjelmassa Suomen itsenäisyyspäivä.

Finnish American Heritage Society of Maine suunnittelee kolmiivikkoista ryhmämatkaa Suomeen ensi kesänä. Alustavien suunnitelmien mukaan matka alkaisi ennen juhannusta (kesäk. 24) ja tarkoituksena on matkata linja-autolla Loganin lentokentälle Bostoniin.

Tarkoituksena on järjestää vain yhteinen lentomatka, joten koneen saapuessa Van-

taan lentokentälle, matkalaiset ovat itse vastuussa järjestyistään.

South Parisissa toimiva Travel Wize matkatoimisto vatii \$100 varausmaksua marraskuun 15. päivään mennessä. Se palautetaan, mikäli suunnitelmat muuttuvat.

Matkan pituus on ehkä lyhennettävissä. Lisätietoja saa ottamalla yhteyden Eva Beaniin joko kirjeitse tai puhelimitse: RR 2, Box 508, Harrison, ME 04040 tai (207) 583-6160.

Cambridge, MA

Scandinavian Forum on useiden vuosien ajan järjestänyt syksyisin tutustumistilaisuuden Bostonin alueen yliopistojen ja collegien skandinaavisille opiskelijoille, au- paireille, täällä asuville skandinaaveille ja Skandinavian maiden ystäville.

Tämänvuotinen tilaisuus pidetään maanantaina, lokak. 28. p:nä klo 7:30 illalla Harvardin yliopiston Boylston Hallin Ticknor Loungessa.

Keskustelunaiheeksi on valittu: Mitä skandinaavista löytyy Bostonista ja mitä (valitettavasti) ei.

Keskustelua seuraa kahvitarjoilu ja Berklee College of Musicissa opiskelevien norjalaisten Olav Tornesin ja Jonny Sjöni musiikkiesitys.

Lisätietoja saa numerosta (617) 227-5945.

NORTH
END

SUBARU
MAZDA
ISUZU

SUBARU-MAZDA
757 Chase Road, Rte. 13, Lunenburg
(508) 582-4911

ISUZU
525 John Fitch Highway, Fitchburg
(508) 345-1011

Tervetuloa ystävät
ALICE & EUGENE HEIKKILÄ

EXPERIENCE THE DIFFERENCE
HUHTALA OIL CO.
MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 44 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

FUEL OIL

CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LAMMITUSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana- ja kaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Suomen uutisia

Tankavaaraan kaavaillaan kultanäyttelyä

Tankavaarassa Sodankylässä sijaitsevan Kultamuseon yhteyteen suunnitellaan uutta suurta näyttelyrakennusta ja pysyvää näyttelyä, joka esittelisi kullannetsinnän historiaa eri puolilta maailmaa.

Ensimmäinen näyttely aiotaan rakentaa jo ensi kesäksi, ja varsinainen näyttelyrakennus olisi toiveikkaimman aikataulun mukaan valmis kahden vuoden kuluttua.

Kultamuseon laajennushanketta puuhaavat yhdessä museon kanssa Sodankylän kunta ja Lapin lääninhallitus. Hankkeen rahoitus on vielä avoinna, mutta sen puuhaajat uskovat mm. työministeriön suhtautuvan asiaan myönteisesti.

Ala-Saksi:

Suomi tervetullut EY:hyn

Saksalaisen Ala-Saksin osavaltion pääministeri Gerhard Schröder toivoo Suomen liittyvän pian Euroopan yhteisöjen jäseneksi. Suomen markan sitominen eurovaluuttaan ecuun on Schröderin mielestä selvä viesti tähän suuntaan. Hän arveli, että tässäkin asiassa tulee "talous ennen politiikkaa".

Saksan keskeisiin sosiaalidemokraattisiin poliittikkoihin kuuluva Schröder johtaa liikemiesvaltuuskuntaa, joka esittelee suomalaisille yrityksille Ala-Saksin tarjoamia mahdollisuuksia sijoituspaikkana ja yhteiskumppanina. Hän ehdotti Saksalais-suomalaisen kaupapakamarin äskettäisessä tilaisuudessa Helsingissä, että Hannoveriin rakennettaisiin Suomi-talo suomalaistoimintojen keskuksiksi.

Rauhantutkija Pertti Joenniemi:

Ydinasesupistukset parantavat Suomen turvallisuusasemaa

Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitoksen erikoistutkija Pertti Joenniemi arvioi, että suurvaltojen Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton päätökset supistaa taktisia ydinaseita vaikuttavat myönteisesti Suomen turvallisuuteen.

Suomen turvallisuusongelmat muuttavat Joenniemen mukaan muotoaan perinteisestä asevarustelusta entistä enemmän sosiaalisiksi, taloudelliseksi, ja ympäristöllisiksi.

- Suomen näkökulmasta kehitys on yksinomaan myönteistä. Lyhyen kantaman ydin-

aseet ja ennen kaikkea risteilyohjukset, jotka ovat tuottaneet Suomelle eniten poliittista huolta, ovat vähitellen poistumassa yksipuolisilla päätöksillä, Joenniemi sanoo.

Hän näkee, että Suomen kansallisen turvallisuuspolitiikan asialistalle nousevat kysymykset ydinkokeista, ydinaseiden hallinnasta sekä ympäristöongelmat Baltiassa, Pietarin ympäristössä ja Laatokan alueella. Lähtötuntemuksissa on myös kansallisuuskonflikteja.

Taktisten aseiden supistukset varmentavat Joenniemen mukaan Neuvostoliitossa ydinaseiden hallintaa. Lopullinen tulos kytkeytyy siihen, varas-

toidaanko vai tuhotaanko räjähdyskelpoiset aineet. Jos räjähdyskelpoisia aineita jää varastoihin, hallintaongelma jatkuu.

Joenniemi näkee Suomen lähialueiden ongelmana myös sen, miten suuret sotakoneistot saadaan purettua ja sotilaallista tuotantoa muutettua siviilituotannoksi.

Baltiaan lähinnä poliisijoukkoja

Joenniemi uskoo, että Baltian tasavallat tyytyvät vaatimattomiin asevoimiin. Sinne syntyy ennen kaikkea rajavartiolaitoukkoja, mutta myös pienet asevoimat. Asevoimat jäävät hyvin vaatimattomiksi jo

pelkästään taloudellisista syistä.

- Meidän näkökulmasta me Baltian tasavaltien asevoimat ovat lähinnä poliisijoukkoja. Niiden tehtävä on olla ikäänkuin hälytysvaijerina. Ne tarjoavat edes jonkinlaisen mahdollisuuden vastarintaan, jotta kansainvälinen mielipide pysyy hereillä, Joenniemi sanoo.

Hän pitää tuulesta temmatuina puheita siitä, että Baltia tarjoaa nyt tilaisuuden asekauppoihin. Pienten tasavaltien asevoimilla tulee rauhantutkijan näkemyksen mukaan olemaan lähinnä rajavartioston, poliisin, ja sisäisen järjestyksen pitäjän luonne.

Mielenosoitus Helsingin senaatintorilla

Palkansaajien keskusjärjestöt järjestivät lokakuun alussa suuren mielenosoituksen Senaatintorilla Helsingissä. Mielenosoitukseen osallistui arviolta noin 40,000 henkilöä.

Mieltä osoitettiin hallitusta ja työntantajien politiikkaa vastaan. Kuitenkin puheissa korostettiin sitä, että kysymyksessä ei ole hallituksen kaatoyritys.

Mielenosoitus sujui rauhallisesti eikä liikenteellekään aiheutunut suurempia vaikeuksia.

Palkansaajien ja työntantajien johtajat siirsivät täksi päiväksi suunnitellun työmarkkinaneuvottelun.

Helsingissä 40,000 ihmistä osoitti mieltään hallitusta ja työntantajien politiikkaa vastaan.

Vanhat kommunistijulisteet myytiin Kuopion torilla

Suomen kommunistisen nuorisoliikkeen 60- ja 70-lukujen puuhamiehet myivät vanhaa aatettaan alennuksella Kuopion torilla pidetyssä huutokaupassa. Tarjolla oli vappukulkueista ja mielenosoituksista tuttuja keltapunaisia julisteita.

Vanha työväenliikkeen tunnus "Käy eespäin väki voimakas" kiehtoi ostajia eniten.

Viidenkymmen pohjahinta nousi lopulta 113 markkaan.

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wild-fire Campstones, saunakiukaita ja saunan tarpeita. Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906
Jälleenmyyjä halutaan

Vappukulkueiden tunnuksia myytiin nyt huumorin säestyksellä.

Karjalainen työväenliikkeen veteraani **Armas Repo** osti tunnuksensa pohjahintaan kahdellakymppillä, aatteen takia.

"Työläisten ostovoimaa lisäävä" näkyy kohta Revon parvekkeelta osoituksena, että kommunismi vielä elää vaikka sosialistinen järjestelmä on hajoamassa.

Kuitenkin noin puolet tunnuksista jäi myymättä. "Lakko-oikeutta ei saa rajoittaa" ei mennyt kaupaksi, kun kukaan

ei rohennut ilmoittaa meklarille tuntipalkkaansa. "Kauppaa Neuvostoliiton kanssa on lisättävä" -vaatimus kaikui kuu-roille korville, vaikka meklarit ilmoittivat, että se kauppa ei voi kuin nousta.

Huutokaupan meklareina olivat nykyään vasemmistolaitolaiset kansanedustaja **Jaakko Laakso** ja Helsingin kaupunginvaltuutettu **Pekka Saarnio**.

Vakaumukselliset kommunistit Kuopion toriyleisön joukosta todistivat, että perusarvot eivät häviä vaikka tilanne muuttuukin. Laakso vakuutti, että 60- ja 70-lukujen nuorilla radikaaleilla ei ole vielä mitään häpeämistä silloisesta poliittisesta toiminnastaan.

Suureksi virheeksi hän tunnusti, että demokratiaa ja ihmisoikeuksia ei osattu panna sille paikalle, missä niiden pitää työväenliikkeessä olla.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS _____ UUDISTUS _____

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$23.00, 6kk \$15.00, 3kk \$11.00
Ulkomaille: 12kk \$28.00, 6kk \$20.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

Marmorisia ja graniittisia
hautakiviä

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

Suomen uutisia

KOP:lle uusi pääjohtaja mahdollisimman pian

Lassila eroaa

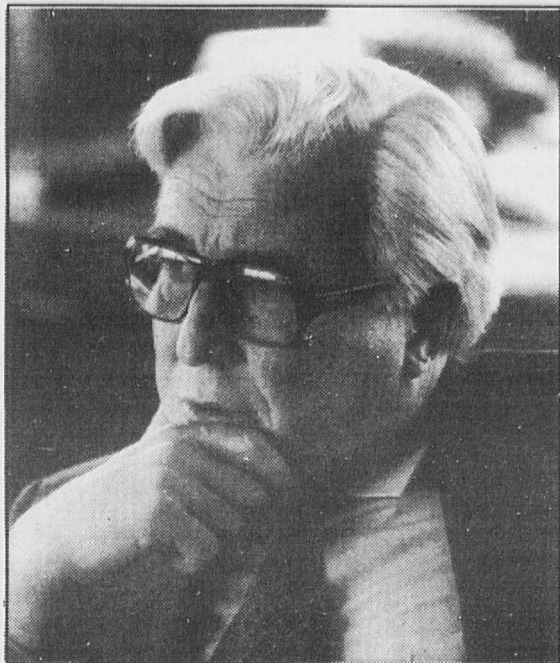
KOP:n toimitusjohtaja, pääjohtaja **Jaakko Lassila** esittää, että pankille valitaisiin mahdollisimman pian uusi toimitusjohtaja. Toiveensa hän esitti pankin hallintoneuvoston puheenjohtajalle **Markku Mannerkoskelle** lähettämässään kirjeessä.

Julkisuuteen saattamassa kirjeessä Lassila ilmoittaa olevansa valmis luopumaan toimitusjohtajan tehtävästä siitä ajankohdasta alkaen, jonka hallintoneuvosto katsoo sopivaksi.

- Viime aikojen tapahtumat ja lehtikirjoittelu ovat vahvistaneet pitkäaikaisen käsitykseni siitä, että ns. Kouri-kauppojen käsittelyn varjolla käydään minuun henkilöä kohdistuvaa kampanjaa.

- Tämän päivän epävakaisa ja myrskyisissä oloissa tämänkaltaisen ajojahti vahingoittaa enemmän pankkia kuin se enää voi vahingoittaa minua henkilökohtaisesti, Lassila kirjoittaa.

Lassila esittää Mannerkoskelle KOP:n hallintoneuvos-

KOP:n pääjohtaja Jaakko Lassila on valmis eroamaan.

ton koollekutsumista mahdollisimman pian valitsemaan pankille uutta toimitusjohtajaa.

Pääjohtaja Lassila on KOP:n toimitusjohtaja sekä johtokunnan puheenjohtaja.

Mannerkoski: Lassilalta realistinen tilannearvio

Kansallispankin hallintoneuvoston puheenjohtaja pääjohtaja Markku Mannerkoski sanoo pääjohtaja

Jaakko Lassilan ilmoituksen olevan hänelle tietysti henkilökohtaisesti raskaan. Voimakkaana henkilönä Lassila on kuitenkin Mannerkosken mielestä tehnyt itse realistisen tilannearvion.

KOP:n hallintoneuvosto päätti kokouksessaan 16. syyskuuta, että pankin pääjohtajasta ja johtajajärjestelmästä päätetään viimeistään vuoden 1992 alussa. Lassila ilmoitti aiemmin jäävänsä eläkkeelle keväällä 1993.

Suomalaismiesten lihominen jatkuu

Itäsuomalaisessa väestössä miesten lihavuus on lisääntynyt, mutta naisten puolesta vähentynyt 1080-luvulla. Näin arvioi maatalous- ja metsätieteiden maisteri **Laura Jalkanen** tuoreessa väitöskirjassaan.

Lihavuus on Jalkasen mukaan yleistä myös muualla Suomessa. Samoin maan muissakin osissa miehet ovat viime vuosikymmenen aikana lihoneet ja naiset laihuneet. Maaseutuväestö on maassa keskimäärin lihavampaa kuin kaupunkiväestö.

Tutkimuksen tuloksista voidaan Jalkasen mukaan pää-

tellä, että lihavuus on yleinen ja tunnistettu ongelma, koska laihduttamista yritetään.

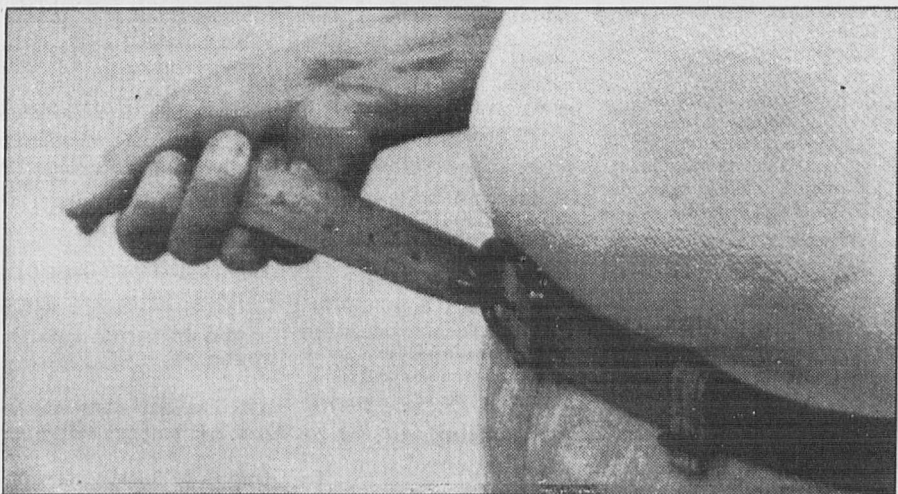
Usko kateissa

Toisaalta kuitenkin painon lisääntyessä laihduttamisen tarpeellisuutta saatetaan myös vähätellä ja aliarvioida. Huonot laihdutuskokemukset ja erityisesti lyhytaikainen hyöty painon jälleen noustessa ovat Jalkasen mukaan vieneet suomalaisen terveydenhuollon ammattilaisiltakin uskon laihduttamiseen ja normaalipai-

non säilyttämiseen.

Verenpainetautisten paino nousi tutkimuksen aikana useimmissa ikäryhmissä ja molemmilla sukupuolilla. Laihdutusohjelmakokeilun tuloksena verenpainepotilaiden paino aleni, verenpainetasot laskivat sekä veren rasvoissa tapahtui suotuisia muutoksia.

Jalkasen tutkimukseen osallistui noin 10,000 30-59-vuotiaasta itäsuomalaisista. Iästä riippuen naisista 30-70 prosenttia ja miehistä 50-70 prosenttia oli ylipainoisia. Ylipainoa oli tavallisimmin 5-10 kiloa.

Suomalaismiesten on syytä kiristää vyötä muutoinkin kuin laman alla. Vaakamittarit ovat alkaneet näyttää entistä raskaampia lukuja.

Suomen uutisia

Suomettuneisuuden peruskriitikko sai Eskon puumerkin

Toimittaja, kirjailija, kustantaja, filosofian kandidaatti **Kauko Kare** on tämänvuotisen Eskon puumerkin saaja. Vuotuisen Eskon puumerkin myöntää Aleksis Kiven seura, ja päätöksen saajasta teki seuran johtokunta.

Perusteluissa viitataan mm. niihin "puumerkkeihin, jotka Kauko Kare keneltäkään lupaa kysymättä piirsi sotien jälkeen sisäpoliittisiin sopimuspaperihin". Niissä myös todetaan, että "maineensa kukkuloille Kare nousi ulkopoliittisen hämmenöjen pitopöydän kattaja-

na ja juhlapirtin ikkunoiden sarkijänä. Häntä ei taltuttanut edes kansakunnan isä", sanotaan perusteluissa.

Aikakauslehdessään Nootissa ja kustantamossaan Alea-kirjassa Kare on tarjonnut foorumin sellaisten mielipiteiden, näkemysten ja totuuksien esittäjille, jotka eilispäivän oikeassaolijat mielellään olisivat vaientaneet, perusteluissa mainitaan. Niinpä tietoa mm. Baltian maiden sorrosta on ollut jatkuvasti saatavilla ja Suomen erimielisillä julkaisukanava ulottuvillaan, niissä huomautetaan.

Sorsan muotokuva paljastettiin eduskunnassa

Suomen eduskunnan entisen puhemiehen, pankinjohtaja **Kalevi Sorsan** (sd) muotokuva on paljastettu eduskunnassa puhemiehen edustustiloissa. Muotokuvan on maalannut Sorsan ystävä taiteilija **Kimmo Kaivanto**.

Kaivannon työ on ensimmäinen puhemiehen muotokuva, jossa puhemies on ikuistettu varsinaisella työpaikallaan eduskunnan istuntosalin puhemieskorokkeella.

Nykyinen puhemies **Iikka Suominen** (kok) luonnehti, että Sorsan muotokuvasta näkyy mallin vakaa ja avarakatseinen hahmo.

Suominen kiitteli Sorsan pitkäaikaista valtiomiestyötä ja mainitsi parlamentarismien arvostuksen kannalta hyvin tärkeäksi, että Sorsa halusi päättää eduskuntavuotensa "ainakin näillä näkymin" juuri puhemiehen tehtävässä.

Donnerista ehkä demari

RKP:n kansanedustaja **Jörn Donner** on valmis harkitsemaan siirtymistä SDP:hen, jos **Ulf Sundqvist** tulee SDP:n puheenjohtaja.

Äskettäin Iltalehdessä Donner tiilittää olevansa niin tyyppiintynyt nykyisen hallituksen politiikkaan, että on valmis harkitsemaan puolueen vaihtoa.

Donnerin mukaan RKP on mukana "hullussa hallitusyhteistyössä", jossa "ollaan niin porvaria, niin porvaria". - Jos Ulf Sundqvistin valinta toteutuu, harkitsen henkilökohtaisia siirtojanikin. Ei ole pois suljettua, että siirtyisin demarien puolelle, Donner sanoo.

Tosin Donner kertoo sanoiensa demariystävillään, että RKP:ssa on helpompaa olla demari kuin SDP:ssä.

Samalla Donner myöntää harkitsevansa puoluevaihtoa tarkkaan, koska siitä saa niin helposti puolueloikkarin maineen.

FINNEXPRESS

ABSOLUTELY & POSITIVELY

LOWEST AIRFARES

WHEN YOU FLY

FINNAIR TO FINLAND

Scandinavian Bonus Pass
Included Free with Tickets!

ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD

FOR INFORMATION AND RESERVATION CONTACT:

TRAVEL

SERVICE

425 Madison Avenue, New York, N.Y. 10017

Telephones:

212-832-8989 or 800-677-6454

FAX 212-688-4495

Maailman tapahtumia

Rauhan Nobel Burman oppositiojohtajalle

Nobelin rauhanpalkinto on tänä vuonna myönnetty Burman oppositiojohtajalle Aung San Suu Kyille.

45-vuotias Suu on sotilaiden johtaman Burman itse-oikeutettu oppositiojohtaja ja demokratian esitaistelija.

Norjan Nobel-komitean mukaan Suu palkittiin väkivallattomasta taistelustaan demokratian ja ihmisoikeuksien puolesta.

Naispoliitikko Suu johtaa Burman kansallista demokraattiliikettä, joka saavutti maanvyörymävoiton keuhkokuumeen pidetyissä vaaleissa. Maan sotilasjohto ei kuitenkaan luovuttanut valtaa käsiinsä, ja useimmat puolueen

johtohenkilöt on joko pidätetty, eristetty tai lähetetty maanpakoon ulkomaille.

Suu nauttii suurta kansansuosiota Burmassa. Tämä johtuu osittain hänen isästään Aung Sanista, jota pidetään "maan isänä". Aung San johti Burman vapaustaistelua Englantia vastaan, ja hänet murhattiin vuonna 1948, vain puoli vuotta Burman itsenäistymisen jälkeen.

Rauhanpalkinnon saaja vietti lapsuutensa Intiassa ja Englannissa. Hän on parhaillaan valmistelemaan väitöskirjaansa Burman sisäpolitiikasta.

Vuonna 1988 Suu palasi kotimaahansa ja alkoi toimia aktiivisesti maan demokratia-

liikkeessä, jonka johtoon hän nopeasti nousi. Suu pidätettiin heinäkuussa 1989, mistä lähtien hän on ollut kotiarestissa Burman pääkaupungissa Rangoonissa.

Buddhalaista sosialismia

Burma on yksi harvoista sosialistisista diktatuurimaista maailmassa, joka edelleen harjoittaa tietoista painostuspolitiikkaa.

Burma itsenäistyi 1948 brittien alaisuudesta 1962 vallan otti kenraali Ne Win, joka loi maahan perustuvan marxilaiseen ja buddismin perustuvan sosialismin. Valtio otti valvontaansa tuotantovälineet ja maan talouselämän.

1980-lukua on leimannut lisääntyvä väkivalta ja kidutukset. Useat toisinajattelijat ovat jättäneet Burman ja asuvat maanpaossa. Poikkeustilalait otettiin käyttöön 1974.

Vuonna 1988 järjestetty opiskelijamielenosoitus päättyi veriseen kansannousuun, joka tukahdutettiin erittäin väkivaltaisesti. Vallan otti uusi sotilasjunta, SLORC.

Oppositio tukahdutettiin

Hallitsevaa juttua vastustava oppositio tuli yhä vahvemmaksi. Kansallinen demokraattiliitto, NLD, jota johti Aung San Suu Kyi, pakotti vallanpitäjät järjestämään vapaat vaalit 1990. Tästä huolimatta useimmat NLD:n johtajista joutuivat vankilaan tai kotiarestiin.

Heti vaalien jälkeen vallanpitäjät vakuuttivat, etteivät he puutu perustuslailliseen prosessiin. Mutta SLORC ei ole kuitenkaan tehnyt mitään kutsukseen koolle laillisesti valitun parlamentin.

Lääketieteen Nobel saksalaisille fysiologeille

Lääketieteen tämän vuoden Nobel-palkinto on myönnetty saksalaisille fysiologeille Erwin Neherille ja Bert Sakmannille. He saivat palkinnon tutkimuksistaan solubiologian alalta.

Neherin ja Sakmannin työ on auttanut ymmärtämään erilaisten sairauksien mekanisme ja siten kehittämään uusia lääkkeitä. Tukholman Karoliinisen instituutin Nobelin komitean perusteluissa todetaan.

Komitean mukaan Neherin ja Sakmannin keksinnöt ovat auttaneet kehittämään "räätälintyönä", lääkkeitä, joilla on optimaalinen vaikutus eri sairauksiin liittyviin ionikanaviin. Komiteaan kuuluva professori Sten Grillner kertoo tuhansien hermofysiologian, biofysiikan ja lääketieteiden tutkimuslaboratorioiden eri puolilla maailmaa käyttävän nykyisin Neherin ja Sakmannin kehittämää tekniikkaa.

Neher ja Sakmann ovat asiantuntijoiden mukaan saaneet analyysimentelmällään aikaan vallankumouksen nykyaikaisessa biologiassa. Nobel-komitea totesi heidän työnsä muuttaneen radikaalisti näkemystä solun tehtävistä.

Tass kaipaa uutisvihjeitä

Rakenteitaan ja toimintaansa uudistava Neuvostoliiton uutistoimisto Tass on aloittanut ympärivuorokautisen kotimaanpalvelun ja toivoo asiakkailtaan ja lukijoiltaan vinkkejä myös sensaatiouutisista.

Lokakuun alussa aloitti toimintansa "kuuma linja", jonne soittamalla ja henkilötiedot ilmoittamalla voi välittää sensaatiouutisia. Julkaistuista uutisista maksetaan palkkio.

Stalinin virkailija tunnusti puolalaisupseerien murhat

Neuvostoliiton entisen Stalinin aikaisen salaisen poliisin virkailija on selostanut yksityiskohtaisesti Stalinin käskystä tehtyjä tuhansien puolalaisten upseerien murhia, kirjoittaa brittiläislehti Observer. Lehden mukaan tunnustus on videolla, joka tehtiin Neuvostoliiton presidentin Mihail Gorbatshovin käskystä.

Vladimir Tokarjev, 89, myöntää avustaneensa 6,295 puolalaisen upseerin ja sotilaan murhien toimeenpanossa Kalininissa Moskovon pohjoispuolella vuonna 1940. Hän kertoo, että teloituksia tehtiin 250 yössä. Jokaiselta mieheltä kysyttiin etu- ja sukunimeä ja syntymäaikaa, jonka jälkeen hänet vietiin toiseen äänieristettyyn huoneeseen ja surmattiin ampumalla pää-

hän. Tokarjev toimi silloin virkailijana salaisen poliisin päämajassa.

Tokarjev paljastaa myös yksityiskohtia puolalaisupseerien murhista Katynissa Puolasassa ja Harkovin lähellä Ukrainassa. Edellisessä murhattiin 3,897 puolalaista upseeria ja jälkimmäisessä 4,404, Observer kirjoittaa Tokarjevin sanoen.

Noin 15,000 puolalaista upseeria katosi Neuvostoliitossa toisen maailmansodan alkamisen jälkeen. Noin 5,000 upseerin ruumiit löydettiin Katynista, muiden kohtalo on tuntematon. Neuvostoliiton viranomaiset selittivät pitkään, että Katynin murhat olivat natsien työtä.

Aids leviää Aasiassa vinhaa vauhtia

Immuunikatosairaus aids leviää Aasiassa hälyttävää vauhtia ja voi vuosikymmenen puolivälissä muuttua räjähdysomaisesti eteneväksi epidemiaksi, varoittaa YK:n Aasian ja Tyynenmeren alueen talous- ja sosiaalikomissio.

Komission mukaan aidsin leviämistä edistävät kulttuurista johtuvat ennakkoluulot, riittämätön valvonta verensiirroissa, käytännössä kokonaan puuttuvat suojaustoimet sukupuolisessa kanssakäymisessä, huumeiden käytön lisääntyminen ja laaja tietämättömyys aidsin tartuntatavoista.

Hiv-tartunnan saaneiden määrä on noussut Aasiassa vuoden 1988 lähes nollasta vähintään puoleen miljoonaan tapaukseen.

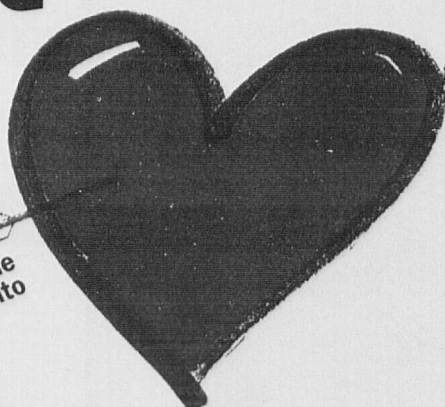
Yli puolet Väli-Amerikan metsistä hakattu

62 prosenttia Väli-Amerikan alkuperäisistä metsistä on tuhoutunut, kertoi costaricalainen ympäristöasiantuntija Gabriel Quesada meksikolaiselle Notimex-uutistoimistolle. Hänen mukaansa Väli-Amerikan alue menettää vuosittain noin 350,000 hehtaaria metsää massiivisten hakkuiden vuoksi.

Salvadorissa peräti 98 prosenttia alkuperäisestä metsäpinta-alasta on hakattu, sanoi Quesada. Costa Rican metsistä on hakattu 85 prosenttia. Guatemala, Belize ja Honduras ovat menettäneet noin puolet metsistään ja Nicaragua noin 40 prosenttia.

The right flight to Helsinki

New York
Chicago
Los Angeles
Seattle
Toronto

Helsinki

Fly SAS from North America to Helsinki and enjoy a convenient transfer via Stockholm or Copenhagen Airport. Both are welcome retreats from the crowds of other European airports, offering travelers hassle-free connections. SAS has several daily flights to Helsinki that allow you to connect directly from your transatlantic flight, or linger and take advantage of wonderful tax free savings at Stockholm or Copenhagen Airport's shopping center. Mileage Plus and OnePass members earn mileage credit that may be redeemed later for free travel awards on SAS. For more information, contact your travel agent or SAS at 1-800/221-2350.

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES